

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON

50 VUOTTA

SEUTU

Sikojenkasvatus oli talouksissa Karjalassa merkittävä tulonlähde, niin Sakkolassa kuin muissa lähiseudun kunnissa. Kuva porsaanhoitokurssilta Vuokselasta.

HEINÄKUU

NRO 5/2007

Sakkola-Säätiö
60 vuotta

Juhlimme
Sakkolassa 28.7.

Ohjelma sivuilla 6-7

SUVANNON SEUTU nro 5/2007:

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

* Turkkisen turinat, s.4	* Virkin virkkeet, s. 17
* Matkalaulu, sivu 5	* Karjalan historiaa venäjäksi, s. 17
* Röykkylän ja Riiskan väki kirjantekoon, s. 5	* Sikatalous oli tuntuva ansionlisä, s. 18-19
* Sakkola-juhlien ohjelma, s. 6-7	* Wanhoja kuvia Vuokselasta, s. 20
* Yhteisen myytin etsijä, s. 8-9	* Eevat leipovat kakkaraita, s. 20
* Nuoren miehen muistoja kotikonnuilta Sakkolasta, s. 10-11	* Kuka tunnistaa, s. 20
* Rahastonhoitaja vaalii juuriaan, s. 12-13	* Majakkalaiva Taipaleenluoto, s. 22-23
* Kirkonkylän kirjantekoon, s. 13	* Matka Metsäpirttiin takana, s. 24-25
* Vuokselalaisten vuosikokous ja toimintasuunnitelma, s. 14-15	* Metsäpirtin pitäjäjuhlat Helsingissä, s. 26-28
* Muistojen ilta Hämeenlinnassa, s. 16	* Perhejuhlia, s. 29
	* Poisnukkuneita, s. 30
	* Yhteystietoja, s. 32

Seuraava lehti ilmestyy syyskuussa , aineistot pe 24.8. mennessä!

Sakkola-Museo avoinna

Kuokkalan Museoraitilla
Lempäälässä
15.05. - 19.08.2007
ti-pe klo 11-17
la-su klo 12-16
maanantaisin suljettu.

Tiedustelut Antti Hynnä
p. 040 849 0048

Hannu Turkkinen
p.040 581 4398

HAPARAISTEN, KELJAN JA PURPUAN KYLÄN KYLÄKIRJAA KOOTAAN PARHAILLAAN!

Allekirjoittaneille yhdyshenkilöille toivotaan materiaalia,
esimerkiksi lyhyitä kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms.
Kysy meiltä asiasta myös tarvittaessa lisätietoja!

Aila Alanen, Ollilantie 16, 37500 Lempäälä,
puh. 03- 3752 852, 040-707 6164, aila.alanen@lempaala.fi

Hannu Turkkinen, Turkkisentie 12, 37500 Lempäälä
puh. 03-3752 525, 040-581 4398, hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Hannu Paukku, Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 02-762 8152, 0500-741 296,
hannu.paukku@punkalaidun.fi

PAUKUN PALSTA

Kesä on juhlien ja matkojen aikaa

Kesä toi taas lukuisat eri seurojen ja sukujen kotiseutumatkat Karjalan kunnalle. Monet lähtivät jo ties kuinka monetta kertaa katsomaan esivanhempiemme vuosisataisia kotitäreitä. Toiset taas lähtivät matkaan ensimmäistä kertaa.

Karjalaan voi joko ihastua tai vihasua. Moni ensikertalainen sanoo Karjalan mailla käytyään, ettei hän enää koskaan tule katsomaan sitä, mitä venäläiset ovat suvun kotiseudulle tehneet. Toiset taas innostuvat ja haluavat lähteä mukaan seuraavillekin matkoille.

Vanhempien sukupolvien siirtyessä manan majoille on kotiseutumatkailu

Karjalaan vähentynyt eikä matkaan enää lähdetä yhtä suurin joukoin kuin heti 1990-luvun alussa, kun matkat entisille kotiseuduille tulivat mahdollisiksi. Myös Venäjän rajamuodollisuuksien jatkuvat muutokset ja ajoittain pitkät odotusajat rajalla ovat vaikuttaneet turistien määrään.

Kesällä ovat monet kyläyhdistykset ja sukuseurat pitäneet kokouksiaan ja juhliaan. Myös jokavuotiset Karjalan Liiton järjestämät Karjalaiset kesäjuhlat on vietetty Oulussa jo ennen juhannusta. Lähes kaikkien pakkoluovutettujen alueiden pitäjäyhteisöt ovat järjestäneet tai järjestämässä pitäjäjuhlia joko nykyisen Suomen puolella tai venäläisten hallitsemassa Karjalassa.

Pitäjäjuhlille osallistuu edelleen lähes saman verran väkeä kuin sodan jälkeisinä vuosina ja puheensorina on tutun karjalaista. Karjalaisuus ja karjalainen kulttuuri elää edelleen voimakkaana, vaikka viimeisestä evakkoon lähdöstä on kulunut jo 63 vuotta ja nuorimmatkin Karjalassa syntyneet ovat eläkeiässä. Kiinnostus karjalaisiin juuriin säilyy edelleen toisen ja kolmannen polven siirtokarjalaisten joukossa. Toki toimintatavat ovat pitäjäyhteisöissä muuttuneet sodan jälkeen syntyneiden sukupolvien otettua vetovastuun asioiden hoitamisesta.

Meidän sakkolalaisten tärkein juhla, Sakkola-juhla, pidetään tänä vuonna Sakkolassa. Edellisen kerran Sakkola-juhla vietettiin Sakkolassa kymmenen vuotta sitten. Silloin sakkolalaisten oma säätiö, Suvanto-Säätiö täytti 50 vuotta. Nyt samainen säätiö viettää 60-vuotispäiväänsä Sakkola-Säätiö -nimisenä.

Juhlajumalanpalvelus on maailman suurimmassa temppelissä, avotaivaan alla, Sakkolan kirkon raunioilla. Pääjuhla on tarkoitus pitää samoin kuin kymmenen vuotta sitten Kiviniemen kosken partaalla. Kaikki juhla- ja valmistelut on tehty. Venäläisten osapuolten kanssa on sovittu monenlaisista järjestelyistä, joten kaiken pitäisi olla valmista onnistuneen juhlan viettoa varten.

Toki koskaan emme voi olla aivan sata prosenttisen varmoja juhlien täydellisestä onnistumisesta, kun järjestämme juhlan vieraan vallan alla olevalle alueelle.

Toivotan kaikki tervetulleiksi Sakkola-juhlille Sakkolaan!

Hannu J. Pauku

Sakkola Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5, 32210 LOIMAA

0500-741296

hannu.pauku@punkalaidun.fi

SUKUSEURAN KOKOUS Joko Repo Revon tuntee?

Repojen sukuseuran kokous järjestetään Parikkalassa Oronmyllyllä **18-19.08.2007**.

Ilmoittautumiset: 31.07.2007 mennessä
Veikko Repo puh. 050 560 6049
veikkorepo@hotmail.com
tai Esa Repo puh. 0400 461 218
esarepo@kolumbus.fi.

Repo-sukuisten seuran tilinumero on 106335-145046.
Majoitusvaraukset suoraan
Oronmyllylle, Puh. 0207 681 740
oronmylly@sana.fi, www.oronmylly.fi.

Tervetuloa! Katso: www.hiiliteline.net/suku/

Lisätietoja antaa Leena Repo,
puh 040-7433254, leena.repo@nic.fi.

Sakkola-seuran syysretki

lauantaina 15.9. suuntautuu Lempäälään.

Tutustutaan Sakkola-Museoon sekä

Hannu Turkkisen porsaskokoelmaan.

Lisäksi ohjelmassa ruokailu seisovasta pöydästä

Ellilän Kievarissa Toijalassa

ja katsastus ostosmahdollisuuksista

uudessa Ideaparkissa.

Ilmoittautumiset Anni Purontalle

pikaisesti 040 768 3855 (miehellään 9.00 -10.30.

Heinäkuussa 26.-29.7. olen kannaksella,

joten silloin ei puheluja.)

Hinta jäseniltä 37,00 euroa ja muilta 40,00 euroa.

Tervetuloa mukaan!

Sakkolaan!

Tuoreet terveiset Sakkolasta. Meitä kävi viisihenkinen ryhmä juhlien valmisteluja varmistamassa ja sopimassa keskeneräisistä asioista. Valtaosin olivat asiat kunnossa. Saimme sovituksi jumalanpalveluksen ja pääjuhlaan liittyvät käytännön toimet sekä Losevon ilanvieton toimet; niin koskenrannan laulelot kuin tansut pääarakennuksessa. Perjantaina Runteenmäellä tapahtuvaan sankarivainajien muistamistilaisuuteen aikoi Gromovon kunnanjohtajat Ludmila Ivanova myös osallistua.

Tällä hetkellä on perjantain Konevitsan retki vastatulessa, mutta jos yli kymmenen halukasta löytyy, on Musakan Antti valmis sitä järjestelemään. Pitäkääpä tältä osin yhteyttä oman matkanne järjestäjään. Kotikyläretket hoiduvat samoin parhaiten yhteistyöllä ja yhteistakseilla. Mukaan kannattaa etsiä aito evakko, jolla on vielä muistissa kotitänhuvat ennen evakkoon joutumista.

Kuhunkin autoon on tarkoitus järjestää laulumonisteet mukaan. Matka taittuu mukavasti laulellen ja kirkonmenojen ja pääjuhlan laulut kajahtavat komesti kuuntelijoiden korviin. Pääjuhlan yhteislauluja ovat Kotimaani ompi

Suomi, Laulu Viipurist ja luonnollisesti Karjalaisten laulu.

Mukaan autoihin pyritään saamaan muutakin materiaalia, kuten lippiksiä, historiikki ja Sakkola -postikortteja venäläisin postimerkein varustettuna sekä juhlan ohjelma.

Juhlapaikalla on kansliapäivystys, jonka ovat luvanneet hoitaa maanmainio sihteerimme Matti Naskali ja museomestariimme Antti Hynnä.

Venäläinen osapuoli on ollut hyvin myönteinen juhliemme pitoon Sakkolassa. Useat Käkisalmen alueen alueja paikallisjohtajat tulevat juhliimme. Istuimien ja muiden käytännön asioiden hoidossa ovat antaneet auliisti apuaan.

Tärkein matkallamme saatu lupaus koski Petäjärven entisen emäntäkoulun alueella olevaa lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkiä. Patsalle emme päässeet, koska Hovinkylään oli rakennettu patsaan eteen kiinni toisiinsa aidatut datsat. Kerroimme asiasta Raudussa Sosnovon johtajalle Aleksander Sokoloville sekä Petäjärvellä Petrovskojen johtajattarelle Tamara Komrakovalle.

Aluehan kuuluu Petäjärven hallintoalueeseen. Kunnanjohtajat Komrakov lupasi välittömästi asian vietävän paikalliseen oikeuskäsittelyyn niin, että alueelle palautetaan jo aikaisemmin sovittu kahden metrin kulkuväylä.

Sakkolan muistolehdon patsaiden aitaus siirtyi juhlien jälkeen, koska halusimme alueen olevan mahdollisimman siisti juhla- ja jumalanpalveluksen aikana. Aitasuunnitelma on Eero Pilvi Niemien hallussa, kuten Keljan muistotilaisuuden

den veto ja Keljan muistopatsaan suunnittelu. Keljankin patsasasiaan palataan juhlien jälkeen.

Muutama käytännön vinkki tähän loppuun. Viipurin tori on tyhjennetty myyntikojuista. Jäljelle on jäänyt muutama babuska luutineen ja pitseineen sekä miehenkoltiaisia, jotka yrittävät tyrkyttää kuka mitään. Passit, puhelimet ja muu arvoesineistö kannattaa pitää heistä mahdollisimman kaukana eli jättää bussiin turvaan. Kauppahallista löytyy osa torin myyntipisteistä sekä hallin peruspalvelut. Talikkalan torille on siirtynyt osa torikauppiaista. ”Marketit” niin Sorvalissa kuin Muolaassa toimivat ja Kiviniemessä Kulikovin kiinteistöissä kauppa käy. Viipurissa ja puskamarketeissa kelpaavat eurotkin, mutta muualla maksetaan ruplilla.

Hyväkuntoiset, ehjät, puhtaat lasten ja nuorten vaatteet, jalkineet ja erilaiset liikuntavälineet, lelut sekä koulutarvikkeet ilahduttavat niin Gromovon koululaisia kuin Sakkolan lastenkodin väkeä. Täytyy vaan muistaa Venäjän tullimääräykset eli 35 kg:n rajausta henkilöä kohden. Erityistoivomus viime talvelta oli käytetyt tahi uudet, toimivat tietokoneet.

Näissä viemisasiossa jokainen luonnollisesti toimii omien periaatteittensa mukaan. Yllä oleva on vain vinkkinä eräihin kyselyihin.

Tervetuloa Sakkola-juhliin Sakkolaan. Uskotaan säiden säätäjänkin olevan myönteisesti matkassa.

Toivottelee

Hannu Viljonoja Turkkinen

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Tilaa oma pitäjälehtesi!
puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa
vuodessa karjalaista
asiaa, historiaa,
muistoja ja nykypäivää.

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

**www.
vuoksela-seura.fi**

**SAKKOLA
SÄÄTIÖ
60 VUOTTA**

Sakkola-Säätiön
60-vuotishistoriikki
julkistetaan juhlatmatkalla.
Lähes 100 sivua,
värikuvin.

Hanki omasi!

Matkalaulu

Minä kohotan katseeni vuoria kohti.
Mistä saisin avun?
Minä saan avun Herralta,
häneltä, joka on luonut taivaan ja maan.
Herra ei anna sinun jalkasi horjua,
väsymättä hän varjelee.
Hän on suojaava varjo, hän on vartijasi,
hän ei väisty viereltäsi.
Herra varjelee sinut kaikelta pahalta,
hän suojelee koko elämäsi.
Herra varjelee kaikki sinun askeleesi,
sinun lähtösi ja tulosi nyt ja aina.
(psalmista 121)

Näin lauloi psalminlaulaja satoja,
tuhansia vuosia sitten.

Meitä on noin 300 ihmistä lähdössä
Sakkola-juhlille heinäkuun lopulla.
On hyvä matkata yhdessä,
kokea samoja asioita.
On myös hyvä muistella sitä,
mikä joskus oli.

Joku saattaa arkailla, pelätäkin.
Mitä matka tuo tullessaan?
Jaksanko? Selviäinkö?

Psalminlaulajan sanat ovat
ajankohtaiset, todet edelleenkin.

Siunatkoon
Taivaan Isä yhteisen matkamme!

Leena Repo

Käyvvii tekemiä Riiskan kyläkirjoa!

A' muistat sie viel? (ies jottai)

Jokahine kuka vähäkii kynnel kykijii, ni tulkua ihmies mei
kans huastamua ja muistelemmua ja ottakua valokuvviiki
kerallenna ni koitellua tunnistua jot kuka se tuokii tyttö tai
poika lienöö ja mishä tiäkii kuva o' otettu.

Pietää oikei Riiskoisii kyläkokous
tiistain 24.7.2007 klo 12.00 alkain
Maatilamajoitus Saarisilla
Vesilahdentie 435
Punkalaidun

Omakustanteinen ruokailu klo 13.00
kesäselt noutopöyvält.
Nii ja kohviiki viel sammua hintoa.

Tulkua ihmies iha jokahine ja tuokua toisii tullessuane,
kyl siel on jokahisel hottuu ja tuttuu. Mut jot emännät tie-
täsiit jot kui suurel miäräl hyö ruokua laittuat ni soittaku-
aha miul vaik järkiniä mut viimistiä 16.7.2007 männes:

Maire Saarinen e. Lamppu
044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen
040 5646 275
Teuvo Kuparinen
0400 612 347

Röykkylän väki kirjan tekoon

Toivomme tämän lehden tavoittavan kaikki Röykkylän kylän elos-
sa olevat asukkaat. Mikäli jollakulla on vanhoja muistoja tai valo-
kuvia pyydämme lähettämään kertyneen aineiston lehden toimi-
tukseen tai allekirjoittaneille. Aineiston mukana tulisi olla lähettä-
jän yhteystiedot lisätietojen keräämistä varten. Valokuvissa tulee
olla tieto, ketä kuva esittää ja kenelle kuva palautetaan.

Hyvää kesää kaikille!

Pentti Karppanen
Naarajoentie 2
35300 Orivesi
Puh. 0400 636775
pentti.karppanen@suomi24.fi

Pekka Karppanen
Palojoentie 365
31900 Punkalaidun
Puh. 050 5589884
pekka.karppanen
@punkalaidun.fi

Sakkolan pitäjäjuhla ja Sakkola-Säätiön 60-vuotisjuhla Sakkolassa 27.-28.7.2007

Muistohetki Keljan Runteenmäellä pe 27.7. klo 15

Virsi 584

Puhe

Eero Pilviniemi

Seppeleenlasku

Karjalaisten laulu

Jumalanpalvelus lauantaina 28.7. klo 10

Kenttäjumalanpalvelus seppeleenlaskuineen
kirkon muistolehhdossa Gromovossa.

Jumalanpalvelus

rovasti Leena Repo

musiikki

Koirasen perheyhtye

Seppeltenlaskut

Kirkkokahvit

hotelli Losevon alueella klo 12.-13.30

Sakkola-juhlat 28.7. klo 14 Kiviniemen Losevossa**Ohjelma**

Alkumarssi (säv. Helinä Nurmi)	Koirasen perheyhtye
Tervehdyssanat	valtuuskunnan pj. Hannu J. Paukku
Yhteislaulu	
Kotimaani onmpi Suomi	säestää Koirasen perheyhtye
Laulu- ja piirileikkisikermä	Gromovon koulun oppilasryhmä
Juhlapuhe	Sarka-museon johtaja Juha Kuisma
Muistojen Karjala, muistojen Sakkola, sikermä Karjala-sävelmiä ja Aleksanteri Aavan , Eeva ja Siru Koirasen sekä Sirkka Kuupon runoja	Koirasen perheyhtye ja Heikki Karjalainen
Tervehdykset	Priozerskin raionin ja suomalaisten ystävyysskuntien edustajat
Yhteislaulu	
Laulu Viipurist'	säestää Koirasen perheyhtye
Kutsu seuraaviin Sakkola-juhliin	Sakkola-Seuran edustaja
Makkaran Matin polkka Karjalan poikien polkka	Koirasen perheyhtye
Päätössanat	hallituksen pj. Hannu Turkkinen
Karjalaisten laulu	

Laulun ja tantsun ilta klo 20

Kiviniemen kosken partaalla,
Koirasen perheorkesteri ja Heikki Karjalainen isännöivät

Yhteisen myytin etsijä

Sakkola-juhlien juhlapuhuja Juha Kuisma, 52, haluaisi löytää myytin Karjalalle, jossa olisi yhteistä niin suomalaisille kuin venäläisille.

– Historiaan kuuluvat aina myytit, ja Karjalalla on omansa niin suomalaisten kuin venäläisten keskuudessa. Mikä voisi olla yhdistävä tekijä nyt, kun paikalla asuu sinne viitisenkymmentä vuotta sitten sijoitettua väkeä, ja tulevaisuudessa siellä tulee käymään karjalaisten 4. ja 5. sukupolvea – olisiko se luonto? Luonto voisi olla kaikkia neutraalisti yhdistävä juttu, lupaa Kuisma pohtia Sakkola-Säätiön 60-vuotisjuhlilla Kiviniemen kosken partaalla.

Karjalan kannaksen ja Sakkolan hän näkee suurena luonnonpuistona, vaikka Venäjällä ympäristöasioihin suhtaudutaan suomalaisia huomattavasti vähemmän.

– Alue on yksi Euroopan suurimpia luonnonpuistoja, jollaisena se on säilynyt, kun Venäjän valtio ei ole siellä isompia toimenpiteitä tehnyt.

Luonnonarvot ovat panneet merkille myös pietarilaiset, joiden huviloita, datsoja, on alueelle nyttemmin noussut. Vastaavasti vapaa-ajanvietäjiä on valmista palvelutarjontaa.

Suomen maatalousmuseon, valtakunnallisen Sarka-museon, johtajana toimiva Juha Kuisma haluaisi virittää yhteistyötä esimerkiksi Käkisalmen museon kanssa.

– Suomessa pitäisi pikaisesti kirjoittaa maataloushistoria Karjalasta ja Lapista. Karjalan maataloushistorian tekemisessä yhteydet Käkisalmen museoon olisivat olennaisia, sanoo Kuisma viitaten muun muassa Sakkolan Lapinlahdessa olleeseen isoon uhrikiveen, joka oli yksi todistuskappale entisajan maatalouden kultista. – Tietoa siitä on meillä, mutta varmasti myös venäläisillä.

– Lapin maataloushistoriaa puolestaan on katoamassa tunturimatkailun alle, ja tulisi saada talteen.

Sakkola-Säätiön virittämä ystävyyskuntayhteistyö on monessa mielessä paikallaan.

Sakkola-juhlien juhlapuhuja Juha Kuisman juuret ovat Haitermaalla. Hän asuu perheineen Lempäälän Lastusissa, samalla paikalla, minne isänsä Aimo Kuisma sisaruksineen sijoitettiin sotien jälkeen.

– Kuntayhteistyötä on hyvä pitää yllä, vaikkei vielä edes tiedetä, missä kaikissa asioissa ja vaiheissa se on hyödyllistä. Vertaileva matkailu maiden välillä on aina hyväksi, Kuisma uskoo.

Sitä hän toivoo, että turismi Karjalan kannakselle voi jatkua hyvässä yhteisymmärryksessä silloinkin, kun Karjalassa syntyneet ”tunteenkantajamatkailijat” ovat poissa.

– Silloin kun sinne ei enää mennä muistelemaan, vaan utelehtimaan.

Itärajan entrauksesta ja Karjalan palautuksesta puhutaan paljon, mutta Juha Kuisma ei halua käydä ennustamaan, miten maailmanhistoria menee Karjalan kohdalla.

– Jos on pakko sanoa jotakin, niin uskon, että raja on ja pysyy, eikä siinä ole mitään tehtävissä.

Sen sijaan hän toivoo, että Suomen valtion taholta viritettäisiin virallisen

Karjala-historian teko.

– Sellainen vankka tutkimus, jos olisi tehty eri tasolla kuin muistikuvat ja tunteet. Historia, joka joskus käännettäisiin myös venäjäksi; se on suurin muistopatsas, joka on vielä tekemättä.

Haitermaalla juuret

Juha Kuisman juuret ovat Sakkolan Haitermaan Kivikko-ojalla, jossa vanhasta asutuksesta on nykyisin jäljellä enää kaivo.

Sittemmin ukkinsa Antti Kuisma veljineen etsiytyi Kivikko-ojalta Kiimajärven rantaan, ylempänä mäellä olleeseen Voloskaan.

Antti Kuismasta tuli valtuuston ja suojeluskunnan puheenjohtaja sekä Maalaisliiton kansanedustaja.

Kotipaikan vaiheilla on nykyisin pari venäläishuvilaa.

Kuisman sukua asettui Lempäälän Lastusiin vuosina 1947-48 – kuin myös Aimo Kuisma sisaruksineen. ”Biologinen valinta” sekoitti väestöä, ja niin myös Juhan isä Aimo löysi puolisonsa Lempäälän Kuljusta, pankkineitinä työskennelleen Seija Metsiön. Hämäläisjuurinen tyttö ja karjalaispoika perustivat perheen, johon siunaantui kolme lasta: Juha, Kyösti ja Kati.

Karjalaisuutta ei Juha Kuisma ole halunnut ”helskittää”, mutta joitain siihen liittyviä muistikuvia on jo pikkupoikavuosilta.

– Äitikin leipoi karjalanpiirakoita: kai sillä periaatteella, että se kuului suomalaisen naisen yleissivistykseen.

Isä-Aimo siirtyi uusilla asuinsijoilla Karjalan murteesta yleiskieleen. Mutta oli hetkiä, jolloin karjalan murre murtautui evakkomiehestä esiin.

– Kun joku toinen karjalainen soitti meille, niin silloin isän kieli, sanat ja puheen rytmi muuttui täysin. Tarvittiin puhelin siihen väliin.

Muhevinta karjalaa kuului naapurustoon sijoitettujen ”oikeiden karjalan mummojen” puheesta.

– Esimerkiksi Anni Suikkanen, Maikki Holttinen ja Tekla Kuisma puhuivat suunsa makeaksi pelkämästä puhumisen ilosta. Tuntui, että haastaminen oli heille nautinto – se oli sellaista uutisten ja kerronnan sekoitusta, muistelee Kuisma.

Hän tuumailee olleensa noin seitsenvuotias, kun mieleen piirtyi karjalaisuutta henkivä muisto. Elettiin 1960-luvun alkupuolta, noottikriisin ja yöpakkasten aikaa, kun ”Neuvostoliitto kenkkuili Suomelle” ja Kekkonen matkusti Novosibirskiin asioita selvittelemään.

Samaan aikaan Lastusten kyläkulman karjalaisäijät kokoontuivat rinkiin Kuisman pihaan, kyykkivät kummassa polviasennossa.

– Siinä ne istuivat ukot yhdessä, ja pohtivat, mitä tehdä, jos sota tulee. ”Lähetäänkö myö sotimaan?”

– Tiesivät, että oli tosi kyseessä – ja päättivät lähteä, jos tarve tulee.

Tämän muistaa porraskivellä istunut pikkupoika.

Juha Kuisman isä oli ollut viisi vuotta sodassa lääkintämiehenä, nähnyt

kaverien kuolevan käsiin.

– Isä ei niistä ajoista puhunut, mutta hänestä välittyi se, ettei sodasta retostella, niin raakaa leikkiä se oli ollut.

Monen muun karjalaisen jälkipolven tavoin Juha Kuisma kertoo kiinnostuneensa Karjalasta – kuin myös omasta kotipitäjästään Lempäälästä – vasta neljäkymppien kieppeillä.

– Jotain isä ehti kertoakin ennen kuolemaansa.

Kuisma on neljän lapsen isä, ja vaimollaan Anne Kuismallakin on juuria Karjalaan. Kuusihenkinen perhe lähtee tänä kesänä koko suvun voimin Karjalaan, jossa kolutaan anopin kotikunnaat Äyräpään Salopaakkolassa ja vierailaan myös Perkjärvellä ja Voloskassa.

– Lapsille en halua pitää mitään Karjala-pääsykokeita ja -tenttejä, mutta on hyvä, että pääsevät edes kertaalleen näkemään suvun paikkoja Karjalassa, ehkä jokin kiinnostus siitä jää heillekin.

Jos Sakkola olisi jäänyt Suomelle, hän uskoo, että vanha kotipitäjä olisi kehittynyt luontaisten olosuhteidensa puolesta puutarhamaakunnaksi.

– Silloiset tilakoot eivät olisi tulevia sukupolvia elättäneet, mutta maatalouden edellytykset olivat hyvät, ja Kekkilän rinnalle olisi kehittynyt muita vastaavia tuotantosuuntia. Ja Kiviniemestä olisi muodostunut 50 000 asukkaan

kaupunki.

Aimo Kuisman jälkeläisten Lastusissa laajentuneita tiluksia viljelee nykyisin Juhan veli Kyösti Kuisma. Omaan maanmylläysviettiään Juha Kuisma toteuttaa vuosimallin -61 Massey Fergusonin kera vaikkapa perunapellon rikkaruohoja röykkyttämällä.

– Leikkikalua, jonka rattiin on joka kesä päästävä.

Juha Kuisma on taloustieteiden kandidaatti, joka on työskennellyt muun muassa opettajana ja toimittajana. Lehdistäartikkelien ohella hän kirjoittanut kirjoja – tärkeimmäksi teoksekseen hän nimeää kirjan ”Tuli leivän antaa”.

Hän on toiminut myös pääministeri Esko Ahon erityisavustajana. Pirkanmaan kyläasiamiehenä hän työskenteli ennen nykyistä tehtäväänsä Sarka-museon johtajana Loimaalla.

Kotikuntansa Lempäälän kunnallispoliitikassa hän on ollut mukana jo vuosia, työstänyt Lempäälän tulevaisuuden kehittämisvisioita ja saanut myös Lempäälän Lempo -tittelin.

Kuisma on varajäsenenä Sakkola-Säätiön hallituksessa ja valtuuskunnassa, ja Suvannon Seutu -lehden toimistokunnan jäsen.

Sakkola-Museo sai alkunsa Juha Kuisman aloitteesta.

Marjo Ristilä-Toikka

Kyllä isä osaa. Roope Kuisma ja serkkunsa Juho Koistinen virvelöivät suuren hauen Mäyhäjärvestä, ja Juha Kuisma neuvoo kalan perkaamisessa.

Nuoren miehen muistoja kotikonnuilta Sakkolasta

Kerron seuraavassa, mitä 14-vuotias muistaa Sakkolasta ajalta ennen talvisotaa. Muis- tikuvani ovat lähinnä Haparaisten kylästä; eihän siihen aikaan nuoret pojat paljon missään liikkuneet.

Elämä oli tasaista ja rauhallista, ei ollut muutoksia ja mullistuksia kuten nykyään. Myös poliittinen elämä oli rauhallista, kukin tiesi, mitä puoluetta kukin kylässä kannattaa.

Maantie kulkee samassa paikassa kuin silloin. Kylässä oli kaksi henkilöautoa, Juho Riikosella ja Jalmari Uosukaisella. Kannaksen linja-auto liikennöi Viipuriin. Maantiestä oli jaettu taloille jonkinlaiset ”pajokat”, jotka piti huolehtia. Muistan, kun olin lapioidmassa kovaa tuiskulunta, johon ei hevosaura pystynyt.

Ei ollut kumipyöräkärriä siihen aikaan. Valkjärvellä tehtiin kiesejä, ja niissä oli puupyörän päällä jonkinlainen kumi. Kaksipyöräiset sontakärriyt olivat yleisimmät ja nelipyöräiset telekat. Näissä nelipyöräisissä oli etupyörät puolta pienemmän kuin takapyörät ja nivel etupäässä, joka mahdollisti kääntymisen.

Polkupyöriä oli jokaisessa talossa jo. Sähköä ei vielä Haparaisten kylässä ollut, mutta oli suunnitteilla. Taisi olla kaksi puhelinta ja radiota, nämä olivat vasta yleistymässä.

Haparaisten ja Keljan posti tuli Nuoran Pekan vanhaan taloon. Jokainen kävi siitä pöydältä sitten valitsemassa omansa – eihän silloin paljon tullut lehtiä eikä kirjeitä.

Juho Leppäsellä ja Aapro Viskarilla oli navetta maantien toisella puolella, mutta se ei tuottanut suurta haittaa, koska liikenne oli vähäistä.

Meillä oli kaivo keskellä kylätietä. Jalankulkijat käyttivät toista puolta ja hevosella kulkijat toista. Liekö tie vai kaivo tullut ensin? Ohikulkijat juottivat hevosiaan aina kaivoämpäristä. Makaran Antti toi kaloja Taipaleesta ja Laatokalta kulkien talosta taloon kauppa-

massa. Hän nosti kaivosta kylmää vetä kalojen päälle, että ne nuortuivat. Oli myös toinen kalamies, jota sanottiin Mittreksi, hän oli Inkerinmaalta.

Ennen talvisotaa meillä oli jo uusi kaivo, joka on käytössä nykyisillä asukkailla.

Kaupassa oli kaikki irrallisena myytävänä, ryynit, jauhot ynnä muut. Kauppias laski kynällä hinnan punnituksen jälkeen.

Maanviljelys oli yleisin ammatti Haparaissa, samoin muissa kylissä. Useilla kylämme taloista oli maata Viikkalan puolella, niitä sanottiin Lammin niityiksi. Ne olivat märkiä maita, mutta kasvoivat hyvin. Siellä oli huono lasku vedelle, joka ei lapiokaivuulla onnistunut. Hevosilla oli jaloissa niin sanotut suokengät, joiden avulla kyntö ja äestys onnistuivat. Suokengät oli paksusta laudasta tehty, pyöreäkö, hevosen kavioita suuremmat palat. Koppasen sepät, August ja Sylvester, laittoivat niihin raudat, joilla ne kiinnitettiin kavioihin. Hevoset oppivat kulkemaan jalat levällään ja näin työt onnistuivat. Tänä päivänä nuo maat ovat veden vallassa, siellä vesilinnut pesivät.

Sitten oli Keljan, Haparaisten ja Purpuan kyläläisillä vähän maata Taipaleessa. Aluetta sanottiin Suvannonpäälietteeksi. Useimmat näistä maista olivat kapeita ja menivät Taipaleen jokeen saakka. Mailla kasvatettiin kauraa ja heinää, jotka tuotiin kotiin talvella reellä. Sanottiin, että Haparaista sinne oli matkaa 15 kilometriä. Syksyisin lehmät vietiin sinne noin kahdeksi viikoksi äpärrettä syömään. Hoitaja oli siellä mukana tuon ajan, hän lypsi lehmät ja separaattorilla otti pois kerman, joka tuotiin kotiin. Kuorittu maito kaadettiin maa- han, yleensä oli joku lehmä, joka joi maitoa. Jokaisella talolla oli latosarrain, jossa hoitaja asui. Kun oli joskus oikein kylmä yö, niin lehmätkin vietiin lattoon suojaan.

Emakoiden pito ja porsittaminen oli

yksi keino, mistä saatiin rahaa. Porsaista porsasparisniekat kävivät kilpailua, ostettiin jopa vatsaan, siis ennen syntymää jo.

Revon Muoni ja Kemiläisen Mikko kävivät markkinoilla, ostivat ja myivät hevosia.

Haparaissa oli omat mustalaiset. Näistä muistan Viljamin, jolla oli pitkät kädet, vaikka oli pieni mies. Kerran oltiin heinäpellolla, kun Viljami tuli pyytämään hevoselleen heiniä. Äijä sanoi, että minkä kerralla saat vietyä; silloin oli onni, kun oli pitkät kädet. Lovisan muistan siitä, kun se tuli tupaan, niin alkoi kammata tukkaansa. Kohta sieltä tulikin saalista, jonka pani ikkunalaudalle ja peukalon kynnellä kun painoi, kuului pieni poksahdus. Meillä eivät mustalaiset olleet koskaan yötä, mummo ja äijä eivät ottaneet.

Päreruukki oli kätieaholla, tämä oli karjalaista lyhennettyä murretta. Siinä oli aho ja siitä lähti kärriete. Siellä tehtiin keväisin lähikylien kattopäreet.

Näitä karjalaisittain lyhennettyjä sanoja olivat esimerkiksi Koht’suo, Tor’suo, Tyn’suo, Viek’suo, Lepp’oja, Kylmioja.

Seuraavan kesän syönti- ja siemenperunat kaivettiin sorapitoiseen maa- han, routarajan alapuolelle syksyllä. Rapamäki oli suosittu paikka siihen.

Aleksanteri Kekki osti pikkuvasikoita ja vei lihat linja-autolla Viipuriin. Muistini mukaan Martti Pajari osti lehmä ja kotona teurasti ne. Lehmät kävivät ”väljämetsällä” kesäisin, se tarkoitti sitä, että ne kulkivat vapaasti kaikkien talojen metsissä. Ne kiertelivät päivän aikana pitkiä matkoja. Aina ne eivät tulleet kotiin ajallaan, ja piti lähteä etsimään. Sitten oli ongelma, että kumman kautta ovat tulossa, kun oli kaksi vaihtoehtoa. Lehmien etsintään lähtö tapahtui aina työpäivän jälkeen. Meillä se kuului äidille tai tädille, myös minä kävin viimeisinä vuosina. Paljasjaloin siellä pitkin metsiä mentiin, jalkapohjiin oli kasvanut paksu nahka.

Viljo Pitkänen onkireissulla kesällä 1939 Kiiskinlahdella.

Kylässä oli paljon toimintaa kaikella alalla. Oli suojeluskunta ja lottatyötä, pyhäkoulua pitivät Katri Riikonen ja Aleksanteri Leppänen, nuorisoseuratyö oli hyvin vilkasta, ynnä muuta. Hartaushetkiä eli ”selityksiä” oli usein. Juho Paukulla kävi saarnaaja, jota sanottiin horrossaarnaajaksi.

Hän ilmoitti päivän ja kellonajan aina ennen tuloaan. Hän istui pöydän takana rauhallisena, kun tuli tuo kellonaika, niin hänen ruumiinsa läpi kävi väristys ja puhetta alkoi tulla kuin nauhalta.

En ollut silloin paikalla, kun Albert Hynnä ja Matti Viskari halusivat kokeilla hakaneulalla puhujan aitoutta.

Nuoret seurustelivat ja riiustelivat myös silloin. Pojat kävivät tyttöjen aitoissa kesäisin. Usein toiset tekivät kiusaa tälle aitassa olijalle. Saatettiin nostaa polkupyörä liiterin katolle tai laittaa pönkä aitan oveen. Olihan se hauskaa, kun tytön isä aamusella päästi pojan ulos.

Syksyllä aina teurastettiin sika, se oli usein vanha emakko tai pahnanhohjainen, eli pieni possu, joka ei ollut ostajille kelvannut. Syksyaamuisin jos

mistä alkoi savu nousta, niin tiedettiin, että siellä oli sika tapettu. Siihen aikaan sialta poltettiin harjakset pois nuotion päällä.

Pojat kerääntyivät usein Tuomas Koppasen talolle, etenkin pyhisin. Tuomas teki kärrynpyöriä ja muitakin puutöitä. Hän harrasti oravien ja lintujen metsästystä. Linnuille vietiin kuvat puihin ja tytär Aino juoksi pitkin metsiä ajamassa metsoja ja teeriä lentoon kohti kuvia. Tuomas latasi itse haulikon patruunat, vähän ruutia ja samoin pieniä hauleja riitti linnuille.

Tuomas kiroili paljon ja puhe oli joskus aika raakaa sivullisen kuultavaksi. Minun kylämunmoni sanoi, että eihän meidän Mikkokaan kiroile. No ei se p---kele tee tällaisia töitäkään. Tuomas oli ampunut isoa emakkoa panoksella, jota käytti metsästyksessä. Sika juoksi karuun ja toiset perässä.

Nämä sen ajan ihmiset eivät pyhisin tehneet kuin välttämättömät työnsä. Tuomaksen vanhin poika oli naimisissa, olikohan heillä muistaakseni yhdeksän lasta. Aina kun tuo Kaisa oli syntynyt, niin kohta lähti viemään si-

oille ruokaa – ei ollut lomaa eikä lapsilisiä. Ämpäri oli Tuomaksen tekemä iso puuämpäri, joka jo tyhjänä painoi paljon.

Marraskuussa 1939 oli jo sodan uhka ilmassa. Tuomas kiroili ja sanoi, että kaivaa kuopan riihen luo, vie ämmän kuopan reunalle ja ampuu sinne. Ei tämän enää tarvii...p---kele lähteä sotaa karkuun.

Syksyisin kun jää alkoi kantaa, tulivat Lapinlahden puolelta, sanottiin Vilpon Matti ja Ale, aina Haparaisiin saakka. Kun lähdettiin sitten evakkoon, niin jouduttiin samaan härkävaunuun. Heille oli sanottu kunnalliskodista lähtiessä, että mennään Rantasalmelle, me ei tiedetty mitään määränpästä.

Jo aikaisemmin syksyllä 1939, kun sodasta ei ollut tietoaakaan, tulivat oravat pihaan. Ne juoksivat pitkin riukuaitaa, ja äijä ja mummo sanoivat, että tämä ei tiedä hyvää.

Eikä tietänyt. Talvisota alkoi 30.11.1939.

Viljo Pitkänen

Rahastonhoitaja vaalii juuriaan

Jatkamme Sakkola-Säätiön nuoremman kaartin esittelyä. Nyt on vuorossa rahastonhoitaja Aila Alanen.

Olen Aila Alanen, o.s. Pitkänen. Asun perheeni kanssa Lempäälässä. Juureni ovat Sakkolassa isäni puolelta, joka on Viljo Pitkänen Sakkolan Haparaista. Äitini on alkuaan savolainen, mutta asunut Hämeessä suurimman osan elämänsä ja saanut myös voimakkaasti karjalaisia vaikutteita. Harrastuksiini kuuluu säätiötoiminta, joka vie vapaa-ajastani suuren osan. Lisäksi yritän edelleen harrastaa kielten opiskelua ja pelata lentopalloa, jota pelasini aikoinani aktiivisestikin.

Myös matkustelu on mieluinen harrastus. Viimeksi olen tainnut käydä Saksassa, Sakkolassa ja Riikassa ja nyt kesälomalla lomailemme Tanskassa. Muut mantereet ovat tulleet tutuiksi, mutta Australia on vielä käymättä.

Lapsuudenkodissa karjalaiset perinteet ja murre ovat olleet voimakkaasti läsnä. Erityisesti jo edesmennyt mummoni Rauha Pitkänen vaali karjalaista ruokaperinnettä. Joka lauantai paistettiin piirakat ja kakkarat ja niillä sitten herkuteltiin. Hän oli erityisen lahjakas ruoanlaittaja ja nuorempana järjesti myös monet pidot. Käsityötaitoni ja kiinnostus käsillä tekemiseen ovat varmasti myös hänen perujaan, joskin myös äitini on käsityöihmisiä.

”Mummoni Rauha Pitkänen
vaali karjalaista
ruokaperinnettä.
Joka lauantai
paistettiin piirakat
ja kakkarat
ja niillä sitten herkuteltiin.”

Aila Alasen juuret ovat isänsä Viljo Pitkäsen puolelta Sakkolan Haparaissa.

Kotiseutumatkoja olen sekä vanhempieni että Sakkola-Säätiön erilaisissa tehtävissä tehnyt parikymmentä Sakkolaan. Myös mieheni ja lapseni ovat käyneet pari kertaa Sakkolassa. Joka matkalta tarttuu jotain uutta tietoa erityisesti, jos mukana on vanhempaa kaartiä, jotka elävillä kertomuksillaan värittävät näitä matkoja. Erityisesti matkoilla, joilla isäni on ollut mukana, olen saanut paljon tietoa sekä omasta suvustani että Sakkolasta ja muusta karjalaisuudesta. Mielelläni olen aina Sakkolaan lähtenyt sekä kesällä että joitakin kertoja talvellakin. Into ja tiedonjano tuntuvat vain kasvavan sitä mukaan, mitä enemmän näissä asioissa on mukana ja saa niistä tietoa. Erityisesti kiinnostus kohdistuu tietysti omaan sukuun ja Haparaisten kylään. Isäni kotitalo on edelleen pystyssä ja asuttuna kesäaikaan Haparaissa. Yritämme siellä aina pistäytyä tervehtimässä, kun niillä kullilla kuljemme.

Olemme muutaman vuoden opiskelleet venäjää Hannu Turkisen kanssa Lempäälä Opistossa, tosin hitaasti ja

varmasti, mutta aina jotain tarttuu kielestä mukaan ja nyt pystyn jonkin verran keskustelemaan venäläisten kanssa. Venäläisen tekstin lukeminen helpottaa myös matkailussa ja asioinnissa paljon. Kouluaikainen venäjän opiskelu oli melkein kokonaan unohtunut, joten ihan alusta jouduin aloittamaan, eikä se kieli enää tahdo tarttua niin hyvin kuin opiskeluaikoina nuorempana.

Sakkola-Säätiön toimintaan tulin vuonna 2000, jolloin sain perintönä Esko Kalloselta säätiön raha- ja talousasiat. Kiinnostus karjalaisuuteen ja omiin juuriin oli toki jo herännyt aikaisemmin, mutta silloin jouduin mukaan oikein toden teolla tähän säätiötoimintaan. Meitä ns. nuorempaa kaartiä eli vielä alle viisikymppisiä ei ole toiminnassa mukana kovinkaan montaa.

Päätyönäni on rahaliikenteen hoito eli laskujen maksu ja kirjanpito, tilinpäätöksen ja talousarvion laatiminen sekä museon ja säätiön erilaisten myyntitartikkeleiden hankkiminen ja myynnistä huolehtiminen. Lisäksi matkan varrella

kerääntyy lukemattomia muita tehtäviä, joita pyrimme hoitamaan periaatteella, kuka milloinkin ehtii.

Kyläkirjojen tekeminen ja säätiön niissä mukana oleminen työllistää myös kaikkia toimihenkilöitä. Erityisesti Harjoitusten, Keljan ja Purpuan koulupiirin kyläkirjan valmistelu on työllistänyt paljon, mutta on myös ollut mieluista työtä, koska onhan se tavallaan omasta kylästä eli isän synnyinkylästä.

Materiaali on nyt suurin piirtein kassassa ja kun saamme pidettyä Sakkolassa säätiön 60-vuotisjuhlat heinäkuun lopulla, aloitamme kirjan kasaamisen.

Tavoitteena olisi, että se saataisiin painosta ennen joulua.

Varsinaisessa palkkatyössä olen Lempäälän kunnassa. Valmistuin Tampereen yliopistosta vuonna 1985 ja lähes siitä saakka olen ollut Lempäälän kunnassa eri tehtävissä ja vuodesta 2002 lähtien sivistystoimen talouspäällikkönä. Työ on mielenkiintoista ja vaihtelevaa.

Sotien traagiset tapahtumat ja erityisesti karjalaisten evakkotaipaleelle lähdöt ovat iskostuneet mieleeni, kun olen kuunnellut isovanhempieni ja isäni sekä muiden evakkojen kertomuksia erityisesti talvisodan alkuvaiheista, evakkoon lähdöstä ja evakkomatkoista. Aikaa ei ollut vaan piti toimia heti. Suomi taisteli sisukkaasti ja teki sen, mitä pystyi.

Historiantutkimukseen vähääkään perehtynyt voi todeta, että talvisodan taisteluista Suomi selvisi voittajana. Jatkosodan tuloksen tiedämme ja sen, että Suomi joutui luovuttamaan muun muassa Karjalan Kannaksen Neuvostoliitolle. Mielestäni ehdot olivat kohtuuttomat ja Karjalan luovuttaminen takaisin Suomelle olisi perusteltua. Se, että Kannaksella elämä on pysähtynyt sinne yli 50 vuoden taakse tuo mukanaan voimakkaat haasteet investoinneille.

Asiassa on tietysti monta muutakin mutkaa, kuten paikallinen väestö, pietarilaisten kesäasuntojen levittäytymisen luonnonkauniiseen maisemaan ynnä muuta,... mutta periaatteessa alue on vanhaa Suomea.

SAKKOLAN KIRKONKYLÄN KIRJAN

Info-palvelu 27.-28.2007

Sakkola-juhlien INFO-pisteessä
Kiviniemen Losevossa.

- * Tuo kuvia ja kertomuksia.
- * Tule keskustelemaan.

Yhteyshenkilöt päivystävät juhlien
lomassa.

Antti, Maire ja Matti

Kutsumme Sakkolan Kirkonkylän koulupiiriläisiä
**käsittäen Kirkonkylän, Karholan,
Luprikkalan ja Sipilänmäen**

”kirjantekotalkoisiin”, kirjoittamaan ja keräämään
kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. kyläkirjaa varten.
Alla mainitut yhteyshenkilöt antavat tarvittaessa lisätietoja.

Antti Hynnä
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto
Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341, leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koiranen
Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koiranen@uta.fi

Matti Naskali
Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902, matti.naskali@mknpalv.inet.fi

www.sakkola.fi

Vuokselalaiset pitivät vuosikokouksen Hämeenlinnassa

Sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 30.6.2007 Hämeenlinnassa Kotiruoka Forsströmin tiloissa. Kokouksen avauksen suoritti seuran puheenjohtaja Taisto Virkki. Kokouksen puheenjohtajana toimi Veikko Pohjalainen ja sihteerinä seuran sihteeri Laila Saario, joka myös esitteli käsitellyssä olleet asiat.

Paikalla oli 56 osanottajaa ja runsaan tunnin kestäneen kokouksen aikana käsiteltiin ja hyväksyttiin muun muassa viime vuoden tilinpäätös, toiminta-

kertomus sekä vuoden 2008 talousarvio ja toimintasuunnitelma. Hallituksen jäsenien toimikausi on kolme vuotta ja vuosittain osa hallituksen jäsenistä on aina erovuorossa. Hallitukseen kuuluu vuonna 2008 varsinaisina jäseninä Kauko Komonen, Kaisu Pasanen, Anu Pirttilahti, Juha Pulkki, Martta Repo, Pentti Ruohotie, Laila Saario, Tapio Sihvo, Ossi Tukia, Veerti Uosukainen, Pentti Warvas ja Taisto Virkki.

Varajäseninä Esko Kuitunen, Aimo Kymäläinen, Ritva Laine, Tuula Niemi-

nen, Raija Paavilainen ja Heikki Virkki.

Veikko Pohjalainen kokouksen päättössanoissaan kohdisti voimakkaan vetoituksen ja toivomuksen kokousosanottajille, että he pyrkisivät viemään Vuoksela-viestiä eteenpäin nuorisolle tulemaan mukaan seuran toimintaan.

Oheisena vuoden 2008 toimintasuunnitelma, joka pitää sisällään monenlaista aktiviteettia. Tavoitteena on myös tehdä yhteistyötä naapuripitäjien kanssa.

Taisto Virkki

Veikko Pohjalainen ja Laila Saario kokousasioiden parissa.

Kokousasioita käsiteltäessä vaihdettiin myös kuulumisia entisten tuttujen kesken.

Vuoksela-Seuran toimintasuunnitelma vuodelle 2008

Seuran tarkoitus

Vuoksela-Seura toimii entisen Vuokselan kunnan alueella asuneiden sekä muiden Vuokselaan tai vuokselalaisiin yhteyttä omaavien keskinäisenä yhdyssiteenä, kokoaa ja tallentaa Vuokselan historiaan ja vuokselalaiseen elämään liittyviä tietoja ja kulttuuriarvoja sekä muutoinkin vaalii entisen kotiseudun muistoja ja perinteitä.

Toiminta vuonna 2008

1. Järjestetään toimintavuoden aikana perinteinen Vuoksela-juhla vuosikokouksen yhteydessä, erilaisia muita tapaamistilaisuuksia ja tarinailtoja eri paikkakunnilla yhteistyössä eri karjalaisseurojen ja muiden pitäjaseurojen kanssa.

2. Osallistutaan seuran toimesta Karjalan Liiton vuotuisen kesäjuhlaan sekä liiton muuhun toimintaan. Myös seuran jäseniltä toivotaan aktiivista osanottoa.

3. Järjestetään seuran jäsenille ja muille asiasta kiinnostuneille haluttaessa matka entiselle kotiseudulle Vuokselaan, sekä mahdollisesti muita seuran tavoitteisiin soveltuvia matkoja.

4. Jatketaan seuran tavoitteisiin liittyvän kirjallisen, kuvallisen ja sanallisen tiedon ja muistojen tallentamista; saatu materiaali sijoitetaan Hämeenlinnan maakunta-arkistossa olevaan Vuoksela-arkistoon. Erityisesti toivotaan seuran jäseniltä ja ystäviltä edelleen apua tässä toiminnassa, jonka tuloksista riippuu myös seuran julkaisutoiminnan toteuttaminen.

5. Jatketaan seuran tavoitteisiin liittyvän teksti- ja kuva-aineiston julkaisemista ja myyntiä. Myyntitoimintaa pyritään aktivoimaan alueellisin toimenpitein.

Ylläpidetään ja täydennetään omia internet-sivustoja.

Kyläkirjojen osalta tavoitteena on saada aikaan Uttakylää koskeva kyläkirja, johon eräänä osiona liittyy Vuokselan murreseikat.

Myös vuokselalaista osuustoimintaa koskevan aineiston keräämistä jatketaan ja toivotaan saatavan aiheeseen liittyviä dokumentteja seuran käyttöön.

6. Osallistutaan Sakkola-Säätiön julkaiseman Suvannon Seutu -lehden toimittamiseen Vuoksela-aiheilla. Lehti toimii Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan yhteisenä kotiseutulehtenä. Tavoitteena saada uusia vuokselalaisia lehtilääjiä.

Lehtialheita toivotaan saatavan myös niin ajankohtaisista kuin entisistä tapahtumista.

7. Pyritään tarpeen mukaan yhteydenpitoon ja yhteistyöhön Vuokselan nykyisen hallinnon eli Romaskin kunnan viranomaisten kanssa mm. Vuokselaan mahdollisesti kohdistuvien hankkeiden sekä sinne tapahtuvan matkailun vuoksi.

Toimitaan yhteistyössä naapuripitäjien kanssa muiden venäläisten hallinto- ja kulttuuriviranomaisten kanssa.

8. Vuoksela-Seura ja Vuoksela-Säätiö ovat toimineet yhteistyössä viime vuosien merkittävien hankkeiden toteutuksessa ja rahoituksessa.

Pyritään yhteisymmärryksessä säätiön kanssa tekemään yhteistyötä lähivuosille sisältyvien uusien hankkeiden mahdollisesta toteuttamisesta ja rahoittamisesta.

9. Myös nuorempaan vuokselalaiseen sukupolveen kuuluvia halutaan kannustaa omien sukujuuriensa etsinnässä erilaisin mielenkiintoa herättävin keinoin esim. ohjatuilla kotiseutumatkoilla tms. Samoin pyritään muistamaan heitä heille merkittävien tapahtumien yhteydessä toivoen samalla heiltä mielenkiintoa ja osanottoa seuran toimintoihin.

10. Muistetaan seuran toiminannassa merkittävän työpanoksen tehneitä jäseniä heidän merkkipäivinä, kuin myös viimeiseen lepoon saatettaessa.

www.vuoksela-seura.fi

Tilaa oma pitäjälehti!

Seuraava Suvannon Seutu ilmestyy
syyskuussa. Aineistot toimitukseen
pe 24.8. mennessä, kiitos!

Muistojen ilta-tapahtuma Hämeenlinnassa

Vuosikokouksen jälkeen 30.6.2007 Hämeenlinnassa oli tarjolla herkullinen Kotiruoka Forsströmin valmistama ruokapöytä. Paikalle tuli lisää väkeä ja tervehtimisen yhteydessä moni tapasi entisen tutun ja jopa entisen koulukaverin vuosikymmenien takaa. Olen itse ollut puhe-lyhteydessä tai minulle on soitettu menneiden vuosien aikana ja nimi on jäänyt mieleen. Tuntui kuin olisi tavannut entisen tutun, vaikka nyt näki henkilön ensi kertaa.

Ruokailun jälkeen Taisto Virkki ker toi aluksi ajankohtaisia asioita, joista päällimmäisen oli SOTIEMME VUOKSELA-matrikelin oikovedos ja erityisesti sotien veteraani- ja lottatietojen tarkistamismahdollisuus paperikopioista. Matrikeliaineisto on pääosin koottu ja taitettu. Oikovedoksen tarkastaminen tapahtuu heinäkuun aikana ja elokuussa aineisto menee painoon ja loppukuusta teos on valmis.

Kotiseutumatkailusta puhuttiin ja vaihdettiin kokemuksia. Pieniä ryhmiä jo tänä keväänäkin oli käynyt Vuoksella. Vuokselan heikkojen tieolosuh-teiden vuoksi bussilla meno kirkolle, Virkkilän, Päiväkiven ja Noisniemen suuntaan ei ole onnistunut enää vuosiin. Jatkossa ehkä käynnit kotikylään pienryhminä tulevat lisääntymään. Heinäkuun lopun seuran järjestämä Vuok-

selan kotiseutumatka toteutuu ja siitä kerrotaan kokemuksia seuraavassa numerossa.

Esillä oli myös Laila Saarion ja hänen miehensä Taiston huolehtima tuotesittelypöytä.

Arpajaiset kuuluivat perinteiseen ohjelmaan ja voi sitä riemua, kun onni osui kohdalle. Monenlaisia palkintoja oli mukana aina itse leivotuista, lahjoituksina saaduista tai ostetuista pikku-

tavaroista. Pääpalkintona oli ”Siirtokarjalaisten tie” sarjan osat I–IV, joka kiinnosti sisällöltään jo ennen arpajais-tapahtumaa.

Martta Repo toi terveiset Oulusta Karjalaisilta kesäjuhlilta.

Runsaan kahden tunnin yhdessäolon päätteeksi Karjalaisten laulu siivitti jokaisen kotimatalle.

Taisto Virkki

Yhteiskuvassa Kuninkaanristin kylän väkeä.

Matrikelitiedot kiinnostivat.

Arpajaiset menossa. Vas. Martta Repo, Anu Pirttilahti, Hilikka Käppi ja Tapio Sihvo.

Kun aika on ...

Otsakkeen tarkoitus on herättää lukijoissa mielenkiintoa tekstiä kohtaan. Ilta-päivälehtien ”etusivulööpit” tulevat mieleen. Otsikon kolme sanaa kolmine pisteineen voisi pitää sisällään esimerkiksi koko elämäni 65 vuotta; ehkä rajaan sitä ajanjaksoa koskemaan vain lähikuukausia taaksepäin ja eteenpäin tilanpuutteen vuoksi!

Takanapäin on Vuoksela-Seuran osalta vuosikokous ja Muistojen Ilta-tapahtuma kokouspaikkana Hämeenlinna. Lisää tietoja on toisaalla tässä lehdes- sä. Viime kuukausien ajan on tehty tiiviisti kirjallisia töitä Sotiemme Vuoksela-matrikelin parissa. Lehden ilmesty- essä oikovedoksen tarkistuksen yhteen- veto on valmistumassa ja elokuun ai- kana monen uurastajan tekemä ansio- kas työ huipentuu, kun painotuore teos näkee päivänvalon. Moni vuokselalai- nen on antanut arvokkaan oman henki- lökohtaisen tuen teoksen aikaansaami- seksi. Vielä muutaman viikon odotus ja sitten voi lähteä mielenkiintoiselle kir- jalliselle tutkimusmatkalle entisen koti- seudun maisemiin ja siellä eläneiden ihmisten kohtaloita seuraamaan.

Viime viikkojen aikana moni on ehti- nyt jo käydä entisellä kotiseudulla. Itse olen menossa 26.–29.7. Vuokselaan ja lähimaisemiin. Kyllä sitä matkaa aina ajattelee etukäteen ja innolla odottelee. Nyt olisi aika monen sodan jälkeen syn- tyneen henkilön käydä vanhempiensa asuinsijoilla, jos vielä ei ”matkapurema” ole osunut kohdalle kertaakaan. Hiek- kaa ei ole enää paljon valumassa tiima- lasissa. vuokselatuntemus itselläni on lisääntynyt vuosi vuodelta runsaan kymmenen vuoden aikana, mutta tiedot eivät perustu henkilökohtaisiin muisti- kuviin. Olen saanut arvokasta tietoa siellä eläneiltä ihmisiltä. Olinhan kesä- kuussa 1944 evakkomatkalta lähtiessä kahden vuoden, kolmen kuukauden ja kahdenkymmenenkuuden päivän ikäin- nen.

Lähikuukausina taaksepäin ja eteen- päin ajatellen olisi ollut tarjolla paljon mielenkiintoisia tapahtumia. On rajat- tava joskus menojaan, vaikka tuntuisi hyvältä sanonta ”Levoton sielu, aina menossa selkä etukenossa.” On aiko- ja, jolloin täytyy myös olla aikaa itselle ja perheelle. On aikoja, jolloin pitää ve- täytyä hieman hengähtämään kerää- mään voimia. Muutaman kerran viikos- sa, parisen tuntia kerrallaan aamuvar- haisella, saatan poiketa uimahallilla ve- sijuoksua harrastamassa. Harrastuksen parissa tapaa toisinaan parisenkym- mentä henkilöä, ja onhan meitä mies- puolisia siellä parhaimmillaan yhden käden sormien verran.

Vuoden 2008 seura toimintasuunni-

telmaan sisältyy Vuoksela-juhla. On aika käynnistää juhla- valmistelut. Alus- tavasti on ajateltu Tammela-juhla- paikkaa. Tapasin Tammelassa käydessäni heinäkuun alussa Tammelan Karjalai- set ry:n puheenjohtajan Raimo Meron ja keskustelimme alustavasti yhteis- työstä. Tammelahan on yksi viidestä vuokselalaisten sijoituspitäjästä ja Lou- nais-Hämeessä on runsaasti myös vuokselalaisia sukujuuria omaavia hen- kilöitä. Mieleessä on pyörinyt ajatus, millaisen ohjelman voisimme saada ai- kaan, jota olisivat nuoret suunnittele- massa vanhempien antaessa vain taus- tatukea.

Karjalaiset kesäjuhlat olivat tänä vuonna Oulussa ja ensi vuonna tapah- tumapaikkana on Tampere. Olisi aika miettiä, miten saisimme näyttävän jouk- koesiintymisen aikaan. Miten saisimme palstatilaa valtakunnantason lehtiin. Nyt en löytänyt riviäkään tämän vuo- den juhlasta Oulusta Karjala-lehteä lu- kuun ottamatta.

Nyt lienee aika päättää nämä virkkeet tähän.

Toivotan lehden lukijoille hyvää hei- näkuun loppua ja hämyisten elokuun iltojen odotusta.

Otan vastaan mielelläni palautetta asiasta kuin asiasta, olen kaikkiruokai- nen.

Taisto Virkki

p. 0400-576722

taisto.virkki@luukku.com tai

taistovirkki@gmail.com

Karjalan historiaa venäjäksi

Luovutetun Karjalan alueen pitä- jistä ensimmäisenä on Kuolema- järvestä ilmestynyt nykyasuk- kaille suunnattu venäjänkielinen kirja.

Aika ennen meitä – Bremena do nas kertoo alueen suomalaisesta historias- ta ja elämänmenosta. Aloitteen hank- keelle ovat tehneet alueen nykyiset asukkaat ja paikallishallinnon edusta- jat. Kirja julkistettiin Viipurissa suoma- lais-venäläisessä Agricola juhlassa.

Kirjaa on luvattu käyttää oppimateri- aalina alueen kouluissa. Se on tulossa myös kirjastojen kokoelmiin ja sitä jae- taan kiinnostuneille paikallisille asuk- kaille. Myös kotiseuduillaan vierailevat

kuolemajärveläiset ja heidän perillisen- sä voivat viedä sitä tuliaisina kotipaik- koillaan asuville nykyasukkaille.

Kirjan on kustantanut Kuolemajärvi- säätiö. Sitä on taloudellisesti tukenut Agricolan juhluvuoden hanke. Kirjan on kirjoittanut koulunjohtaja Seppo Pir- honen ja sen on kääntänyt venäjäksi Ljudmila Volosatova. Kirjasta on myös suomenkielinen painos.

Kirjassa todetaan, että vallanpitäjien vaihtuessa novgorodilaisista, venäläi- sistä ja ruotsalaisista suomalaisiin, on alueen väestönä ollut viime sotiin saak- ka suomalaiset karjalaiset. Sodan jäl- keen alueen nimistö Karjalan kannak-

sella vaihtui venäläisiin nimiin. Kartoi- sa on esitelty sekä nykyväestön että alkuperäisen väestön käyttämät nimet.

Esihistoriasta alkaen kerrotaan alueen vaiheista talvi- ja jatkosotaan saakka. Kartta-aineistolla on kuvattu rajan muutoksia vuosisatojen aikana. Lisäk- si kerrotaan elinkeinoista ja siitä, miten karjalaiset elivät arkea ja juhlaa. Alueel- la olevat muistomerkit on myös kuvat- tu.

Koska Mikael Agricola kuoli rauhan- neuvottelujen paluumatkalla Kuolema- järven Muurilan kylän Kyrönniemessä 9.4.1557, on teoksessa lyhyt Agricolan elämäkerta.

Polveutumistodistus

Maatiais rotuiselle emalliporsalle

Syntynyt 1817 1941 Laalajärven sianhoitoskeskukseen
 Myyty 811 1941 Vuokselan kunnantörmästä
 Pajno 811 19 9.7 kg Os.: Vuokselasta
 Nisäluku 14

Isä: Fello
 synt. 1894 1938 Laalajärvi
 Kk. N:o M 348
 Palkinnot:

N:o 95/38
 Nimi:
 Astutettu 1 19
 karjulla

Emä: Panna
 synt. 613 1936 Laalajärvi
 Kk. N:o M 1310
 Palkinnot:

I. Vetti
 s. 1935 Kk. N:o M 301
 Palkinnot:

E. Papaver
 s. Kk. N:o M 1309
 Palkinnot:

I. Palku
 s. 10/6-33 Kk. N:o M 267
 Palkinnot:

E. Raulika
 s. 29/3-32 Kk. N:o M 981
 Palkinnot:

I. M 271 Villo
 E. Maija M 1124
 I. M 124 Keini VALI
 E. Nikun - Varpu M 295
 I. U. Riiskelin Karju
 E. Varpu
 I. M 208 Riku
 E. Louka

Polveutumistodistuksen varmentaa: Sängavalla tanssi kuun 5 p:nä 1942.

SUOMEN
 Sianjalostusyhdistys

Sikatalous oli tuntuva ansionlisä

Sianhoito oli Vuokselassa samoin kuin sen itäisissä naapuripitäjissäkin yleistä. Olihan Ruununvalan puoli Vuokselassa sitä paitsi vanhaa tunnettua sikapitäjää, Sakkolaa. Pientiloilla sianhoito merkitsi tuntuva ansionlisää. Kun maidon myynti monista paikoista oli liikenneyhteyksien takia hankalaa, voitiin maito edullisesti käyttää porsaiden ruokintaan.

Talossa kuin talossa oli 1920-1930 luvulla 1-2 emakkoa. Porsasparisniekkojen ei sen tähden tarvinnutkaan turhaa kiertää porsaita ostelemassa. Myyntiporsaat olivat yleensä 4-6 viikon ikäisiä. Vuosittain myytiin Vuokselasta useita tuhansia porsaita. Esimerkiksi vuonna 1937 myytiin Vuokselasta porsaita noin 900 000 markan arvosta. Vertailun vuoksi mainittakoon, että samana vuonna myytiin muita kotieläimiä noin 400 000 markan ja karjataloustuotteita noin 700 000 markan arvosta.

”Pahnueessa
 saattoi olla
 17:kin porsasta.”

Maanviljelysseuran toimesta pyrittiin edistämään sianhoitoa, mikä sopi erinomaisen hyvin kannakselaisiin pientalouksiin. Jalostustyö oli tälläkin alalla tärkeää. Vuonna 1922 perustettiin Kuninkaanristin karjuyhdistys. Se oli järjestyksessä toinen Viipurin läänin maanviljelysseuran alueella. 1930-luvun lopulla oli maanviljelysseuran alueella karjuyhtymiä kaikkiaan 13.

Kuninkaanristin karjuyhtymän toiminta oli koko ajan vilkasta. Yhtymään kuului alun pitäen 21 jäsentä, myöhemmin jonkin verran enemmän. Yhtymälle hankittiin länsisuomalainen maatiaiskarju Raiku SM 128. Jo vuonna 1923 Vuokselan maamiesseura järjesti yhdessä Suo-

men Sianjalostusyhdistyksen kanssa sikanäyttelyn Noisniemessä. Siellä palkittiin Raiku sekä yksityisenä karjuna että jälkeläisineen II palkinnolla. Samassa näyttelyssä palkittiin Aleks Virkin yorkshirerotuinen emakko Kaisu jälkeläisineen II:lla ja saman omistajan Jörri SY 133 yksityisenä III:lla palkinnolla.

Kiviniemen näyttelyssä 1926 palkittiin Raiku jälkeläisineen I:llä ja Varpaalan emakko jälkeläisineen II:lla palkinnolla. Varpaalan emakot olivat todella runsastuottoista lajia. Pahnueessa saattoi olla 17:kin porsasta. Vuodesta 1930 lähtien Varpaala toimi siansiitoskeskuksena.

Viipurin yleisessä maatalousnäyttelyssä 1932 palkittiin Kuninkaanristin karjuyhtymä I palkinnolla. Itä-Kannaksen näyttelyssä Kiviniemessä 1935 sai yhtymän karju SM 219 Jymy II palkinnon. Samassa näyttelyssä palkittiin seuraavat emakot: Matti Varpaan SM 987 Vesa ja Jooseppi Karosen SM 1094 Saara I palkinnolla sekä Uuno Junttilan SM

Tuotantotietoja.

Emakko						Emakko						Karju					
Nimi	Porsimis-aika	Porsaita		Jälk. ryhmän koetulos		Nimi	Porsimis-aika	Porsaita		Jälk. ryhmän koetulos		Nimi	Vuosi	Jättänyt		Jälk. ryhmän koetulos	
		Syn-tyessä	3 viikon iässä	Liäs-kasvu p:nä g	Ry liäs-kasvu kiloa kohti			Syn-tyessä	3 viikon iässä	Liäs-kasvu p:nä g	Ry liäs-kasvu kiloa kohti			Pah-nucita	Porsaita	Liäs-kasvu p:nä g	Ry liäs-kasvu kiloa kohti
Kalmola	9/4-37	14	11	57.0		Kalmola	6/4-36	11	11	58.1		Kello	1939	3	42	14.0	
	15/9-41	14	13	52.8			1/3-38	16	11	60.8			1939	5	69	15.8	
	2/3-38	14	13	58.7			6/8-41	10	10	42.0			1940	16	190	10.6	
	19/4-41	15	13	52.1			27/4-38	14	12	59.4							
	14/3-37	9	8	45.3													
	15/6-40	14	14	56.6													

Valtakunnallisestikin sianjalostukseen panostettiin ja sota-aikakaan ei tehnyt siitä poikkeusta vaikeista olosuhteista huolimatta. Rotuporsaita kaikki tyyni, mitä kasvatettiin.

1082 Liisa, Juho Pulkin SM 1111 Miina ynnä Noisniemessä sijaitsevan Kalmolan kartanon emakot SM 861 Juusto ja SM 967 Juttu II palkinnolla. Kalmolan kartano sai myös 1936 kolme vuotta kestäneessä sikatalouskilpailussa, jonka oli järjestänyt maanviljelysseura ja Suomen Sianjalostusyhdistys, II palkinnon 87 pisteellä.

Kalmolan kartanossa kasvatettiin porsaiden ohella myös huomattavasti teurassikoja. Kun sikoja pidettiin kesäisin laitumella, vähensi se melkoisesti ruokintakustannuksia.

Vuodesta 1926 lähtien toimi Vuoksella toinenkin karjuyhtymä, nimittäin Vuokselan (Virkkilän) karjuosuuskunta, jossa alkuaan oli 16 jäsentä.

Nämä näyttelytulokset ovat todistuksena sianhoitoon kohdistuneesta elävästä harrastuksesta ja työstä saavutetuista tuloksista Vuoksella.

Talvisodan jälkeen evakoiden palatesa entisille kotiseuduille, myös sikataloutta pyrittiin elvyttämään monin toimin. Vuokselan kunnan esikunnan kautta välitettiin porsaita kasvatettavaksi siitosemakoiksi jo vuoden 1942 alkupuolelta lähtien.

Siat muiden kotieläinten tavoin jouluivat osittain kokemaan myös evakomatkojen ankeuden. Moni pieni porsas seurasi mukana uusille asuinsijoille. Valokuvista saattaa pilkistää porsaan pää muuttokuormasta.

Taisto Virkki

Lähde: Vuoksela-arkisto

Sianhoitokurssi Kuninkaanristin Varpaalassa 1925. Henkilötunnistustietoja, löytyykö?

SUOMEN SIANJALOSTUSYHDISTYS R.Y.

Postios. KANGASALA
Puh. 117 ja 217

Vapaakirje N:o

10280.

Vuokselan kunnan Esikunta,

V u o k s e l a.

Kuukausi takaperin lähettämällämmme kirjeellä tiedoitimme toimittaneemme 5 porsasta kasvatettavaksi siitosemakoiksi. Kirjettämme seurasi tarpeellinen määrä emakonpitositoumuskaavakeita. Oli tarkoituksena, että yllämainittujen lahjaporsaiden saajat allekirjoittaisivat sopimuksen, jonka kautta he sitoutuisivat pitämään saamaansa emakkoa vähintään 2 vuotta sekä käyttämään sitä säännöllisesti siitokseen, mikäli sitä ei sairauden tai muun syyn vuoksi ole pakko sitä ennen hävittää. Emme ole kuitenkaan saaneet yhtään emakonpitositoumusta.

On näinollen mahdollista, että edellä mainittu kirjeemme on jäännyt tulematta perille. Senvuoksi tiedustamme, oletteko saaneet kyseessä olevan kirjeemme. Myönteisessä tapauksessa tahtonette kiirehtiä emakonpitositoumusten palautusta.

Kunnioittaen

Aarne Ojala.

Kangasalla, tammi - kuun 13 p:nä 1942.

Wanhoja kuvia Vuokselasta -sarja jatkuu

Kiitospalaute lehtinumero 4/2007 sivuilla 18-19 olleista kuvista. Saimme useita tunnistetietoja.

S. 18, kansallispukuiset henkilöt: alarivi, vas. Rauha Jääskeläinen, Ilmi Äikäs ja Martta Jääskeläinen. Keskirivi, vas. Rauha Majuri, Alma Virkki ja Kerttu Lemmetty. Takarivi, vas. Helmi Kymäläinen, Eini Kymäläinen ja Helmi Kujanen.

S. 19l ehmien kanssa oleva henkilö-Viljam Virkin emäntä Aino Virkki, o.s. Naskali Noisniemestä.

Uudet tunnistettavat kuvat ovat Hirvisaaren.

Palaute entiseen tapaan Virkin Taisolle.

Hirvisaaren tyttäriä 1920-luvulta.

Hirvisaaren opintokerholaisia vuodelta 1936.

Eevat leipoivat kakkaroit

Aiti-Hilja paistoi joka lauantai kakkaroit. Suurin osa niistä syötiin illalla tökkimisen kanssa. Niin kai tehtiin jokseenkin kaikissa muissakin sakkolalaisperheissä vielä muutama vuosikymmen sitten.

Tällä hetkellä tapa on vaarassa mennä maan rakoon. Siksi sukuseura Vilakkalan Eevat päätti ottaa tämän kesän tapaamisen yhdeksi teemaksi kakkarurssin.

Kokoonnuimme historiallisessa Porvoossa.

Aluksi osallistuttiin helluntain juma-

lanpalvelukseen Pikkukirkossa. Tuomiokirkkohan on edelleen remontissa. Tasan vuosi sitten humalaiset huligaanit polttivat katon, joten tällä hetkellä Porvoon kirkko ei ole enempää katolinen kuin katollinenkaan.

Kun sitten olimme vahvistaneet karjalaisuuttamme laskemalla kukat Karjalaan jääneiden vainajien muistokivelle ja vahvistaneet ruumistamme syömällä runsaan aterian Omenamäen palvelukeskuksessa, olimme valmiit siirtymään sukukokouspaikalle Lundintaloon. Paikkakunnan eläkeläisyhdistykset palveeraavat talossa arkisin.

Aluksi seuran sukututkija ja tapaamisen isäntänä toiminut porvoalainen Yrjö Länsirinne kertoi uuden selityksen sukunimi Eevan synnystä.

Jyväskyläläinen tietokirjailija Ilmari Kosonen on tutkimuksissaan tullut siihen tulokseen, että sukunimi Eeva ei olisikaan Raamatun Johanneksesta venäjän kautta suomeen tullut muunnos vaan liettualainen marjakuusen ja marjakuusesta tehtyä joustaa käyttävän sotilaan nimitys.

”Liettuan kielessä marjakuusi on ieva. Ja liettualaiset jousimiehet olivat ieva ja sitä kautta jollekin Liettuan soturille

Kuka tunnistaa?

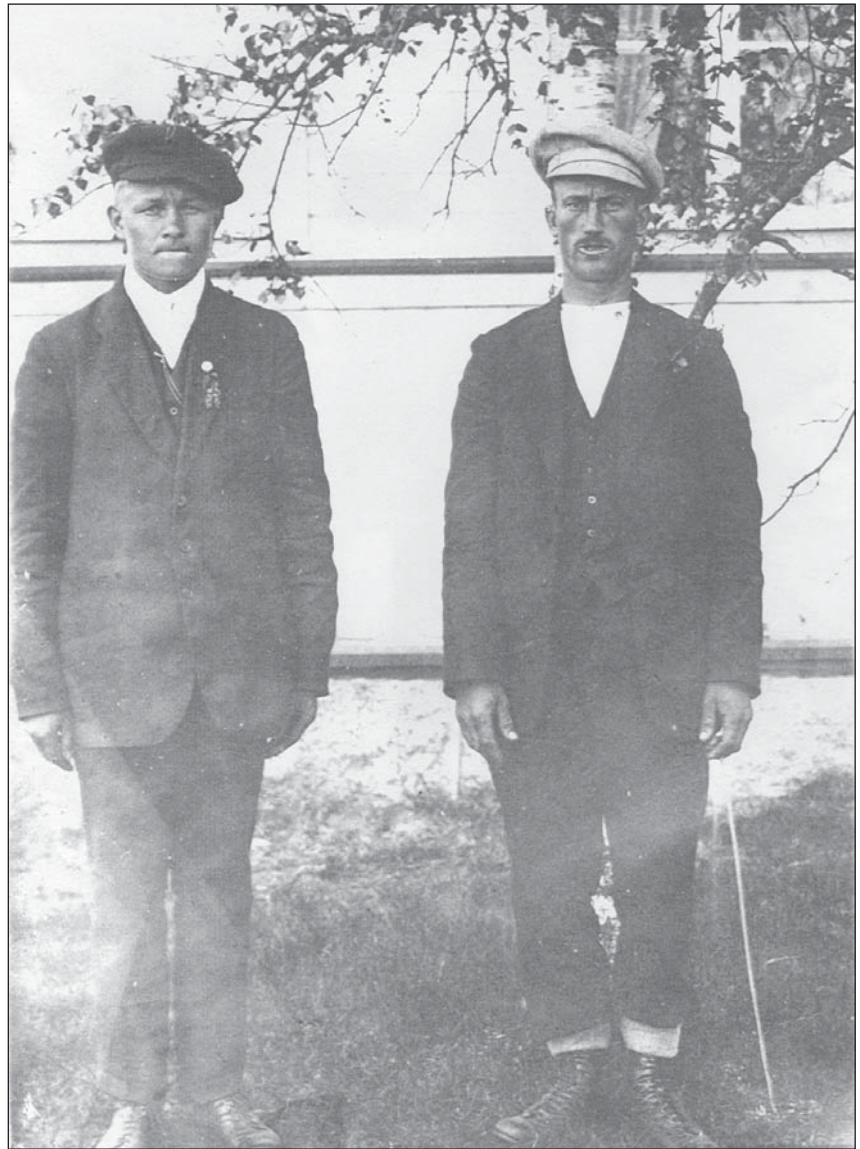
Sakkolaisjuurinen Meeri Kiiski No kialta haluaisi tietoa omistamiinsa vanhoihin valokuviin.

Pyöräilijämiehen kuvan takana ei ole mitään tietoja. Kuka hän on, ja missä kunnassa, mikä on taustalla oleva rakennus?

Toisen kuvan, jossa on kaksi mies, takana lukee vain: Metsäpirtti.

Meeri Kiiski olisi kiinnostunut pienistäkin tiedoista kuviin liittyen.

Häneen saa yhteyden puhelimitse
040 748 1672 tai kirjeitse
Meeri Kiiski,
Kursuntie 11, 37140 Nokia.

tuli nimeksi Ieva”, todistelee Kosonen.

Paha mennä väittämään enempää puolesta kuin vastaankaan, kun on aukkoja niin venäjän kuin liettuan kielten hallinnassa.

Sitten kuultiin muutamia Länsirinteen säveltämiä kupletteja sekä saman henkilön pitämä esitelmä Sakkolassa ennen sotia puhutusta murteesta. Murre sivuaa hausalla tavalla Porvoota.

Sakkolan pappi Adam Neovius kirjoitti muistiin Larin Parasken runot. Metsäpirtti kuului siihen aikaan vielä Sakkolaan. Kun Neovius sai houkuttelevamman paikan Porvoosta ja muutti sinne, hän kutsui Larin Parasken kolmeksi vuodeksi luokseen.

Paitsi runoja Neovius kirjoitti Paras-

kelta muistiin Itä-Kannaksen murrenäkijän.

Professori Lauri Hakulinen ja muutamat muut tiedemiehet ovat sittemmin täydentäneet Neoviuksen sanaluetteloa. Esitelmän jälkeen testattiin murretaitoja tietokilpailun muodossa. Siinä Kajarinteen sisarukset Maija, Kyllikki ja Anna osoittautuivat suvereneiksi mestareiksi.

Varsinaisen sukukokouksen tärkein anti taisi olla se, että seuraa viime vuodelt puheenjohtajana luotsannut Jorma Länsirinne sai luovuttaa nuijan Pekka Kajarinteelle.

Oli aika siirtyä kakkaroiden paistamiseen. Kokki Suvi Lahtinen oli valmistanut ennakkoon kuoritaikinaa ja Por-

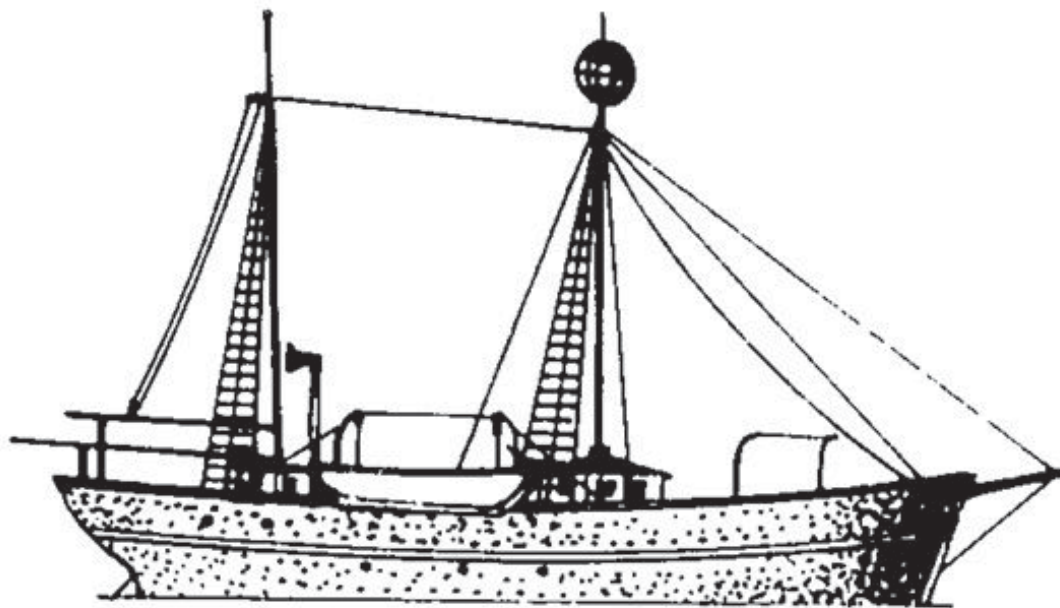
voossa oli esitetty perunateatteria kuin sotaväessä konsanaan. Ettei kellekään jäisi mitään epäselväksi Suvi vielä demonstroi tahtaan tekemisen ja antoi monenmoisia vinkkejä täydelliseen lopputulokseen pääsemiseksi. Sitten kaikki halukkaat saivat kokeilla.

Ja kaikki läsnäolijat olivat halukkaita. Syntyi läjäpäin kakkarointia, jossa kaikissa oli inhimillisen käsityön ainutkertainen persoonallinen leima. Mausta voi vain sanoa sen, että vaikka kakkarointia syntyi valtava määrä, kaikki menivät saman tien.

Luultavaa on, että taitoa harjoiteltiin myöhemmin monessa kodissa.

Yrjö Länsirinne

Majakkalaiva ML Taipaleenluoto

TAIPALEENLUOTO 1877-1939

12

Saaroisten kalastusjuhlien aikana oli mahdollisuus käydä tutustumassa ML Taipaleenluotoon, loistolaivaan.

Kuljetus tapahtui ihan tavallisilla kalastajamoottoreilla. Jotkut saattoivat päästä majakka-alukselle muunakin aikana. Varsinkin lapsille se oli riemastuttava kokemus. Laivan hienot laitteet ja kiiltävät osat olivat unohtumaton elämys tervattuihin käyttöveneen varustukseen verrattuna. Varmaan on olemassa vielä ihmisiä, jotka voisivat kertoa omakohtaisia tuntemuksia hienosta laivasta.

Laatokan luotseista ja majakoista alkavat varsinaiset tiedot vuodelta 1857, jolloin itäinen Suomi liitettiin Suomen luotsi- ja majakkalaitokseen. Järjestyksessään toinen suomalainen majakka-alus ja ensimmäinen teräsrunkoinen majakkalaiva oli ML Taipaleenluoto.

Se päätettiin sijoittaa Laatokalle Milskein- eli Taipaleenluodon karille (puhekielessä: Milskein luoto tai Milskein matalikko). Se on noin neljän kilometrin päässä Saunaniemestä, Saaroisten

”Laivan hienot laitteet ja kiiltävät osat olivat unohtumaton elämys tervattuihin käyttöveneen varustukseen verrattuna.”

edustalla.

Suunnitelmat olivat valmiina jo 1860-luvun alussa, mutta vasta 1877 alus tilattiin turkulaiselta W:m Crichton & C:olta. Laiva asetettiin ensimmäistä kertaa asemapaikalleen 1878.

Sen valaistuslaitteet tilattiin pariisilaiselta L. Sautter & Co:lta. Polttoaineena valolaitteissa käytettiin naurisöljyä, sillä syynä oli pelätty petrolin tulenarkuus. Laivan valot loistivat aina kuuden meripeninkulma päähän, 11.112 m.

Laivan miehistöksi vahvistettiin seitsemän henkeä. Majakkalaivan päällikkönä toimi majakkalaivuri eli tulituslaivuri. Hän oli ainoa ympärivuotisessa virkasuhteessa oleva aluksen työnte-

kijä. Koulutukseltaan hän oli yleensä merikapteeni tai itämerenlaivuri.

Perämiehellä oli vähintään alempi laivurin tai perämiehen tutkinto. Kone-mestarilla eli masinistilla oli omat teollisuuskoulussa suoritettut tutkintonsa, jotka kelpuuttivat hänet paineastian eli höyrypannun hoitajan vaatimaan virkaan.

Erittäin vastuullista tärkeää tointa hoiti laivan kokki ja se näkyi myös hänen palkassaan.

Matruuseina oli tavallisesti rannikon omia miehiä. Kruunun työ oli haluttu, sillä vaihtoehtona oli maissa rengin toimi. Usein laivamiehen ammatti periytyi isältä pojalle.

Kun venäläinen kenraali Seynin tuli kenraalikuvernööriksi Suomeen, alkoi myös luotsilaitoksen venäläistäminen, 1912-1917. Näkyvimmin venäläistäminen vaikutti majakka-alusten ulkonäköön. Niiden runkoihin maalattiin venäläiseen tapaan leveä valkoinen vyö, johon merkittiin laivan nimi kyrillisin kirjaimin. Kolme majakkalaivuria erosi virastaan vastalauseena.

”Erittäin vastuullista
tärkeää tointa hoiti
laivan kokki ja se näkyi
myös hänen palkassaan.”

Ensimmäisen maailmansodan sytyttyä majakkalaivat vedettiin satamiin miinavaaran vuoksi. Ainoastaan ML Verkkomatala ja ML Taipaleen luoto jäivät asemapaikalleen.

Suomen itsenäisyyden aikana Taipaleenluodon merkitys väheni merenkulun turvalaitteena, mutta se oli yhdessä Saunaniemen loiston kanssa edelleen erittäin tärkeä kalastajille. Vaikka Tsaarinvallan aikainen vilkas tavaraliikenne oli laannut, majakkalaiva asetettiin kuitenkin aina keväällä asemapaikalleen. Samoin Saaroisten kylästä oli aina saatavilla valtion luotsi. Luotsina toimi talvisotaan asti Juho Hedlund. Luotsauksen lisäksi hänellä oli muitakin tehtäviä esimerkiksi merimerkkien huolto ja niiden asettaminen keväisin omille paikoilleen.

Vuonna 1944 ML Taipaleenluoto jäi Neuvostoliiton puolelle ja NL:n omaisuudeksi.

Viljo Hämäläinen

Lähteet:

Erkki Kuujo: Laivat Laatokalla. Samassa kirjassa on merikortti, josta ilmenee Taipaleenluodon sijointi.

Seppo Laurell: Aalloilla kelluvat majakat.

Mikkelin Maakunta-arkistossa on ML Taipaleenluodon lokikirjat, jotka kertovat yksityiskohtaisesti laivaväen elämästä.

Majakkalaivan mastossa suuri pyöreä ”kori”, joka on merkinä merenkulkijoille päiväsaikaan. Merkkivalot olivat päivällä huollettavina laivan kannella. Valolaitteet puhdistettiin ja tankattiin öljyllä. Yöksi ne nostettiin mastoon näyttämään valoa merenkulkijoille.

Suvannon Seutu
täyttää 50 vuotta ja
juhlanumero ilmestyy
marraskuun alussa.

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Lehteen tulevat kirjoitukset ja juttuvinkit
toivomme jo hyvissä ajoin toimituksen tietoon.
Ota yhteyttä:

päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Sakkola-Säätiön hallituksen pj.
Hannu Turkkinen puh. 040 581 4398
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan pj.
Hannu J. Paukku puh. 0500 741 296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sakkola-Säätiön sihteeri
Matti Naskali puh. 0500 721 902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö
Ilmi Pesonen puh. 040 730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö
Taisto Virkki puh. 0400 576 722
taisto.virkki@luukku.com

PELTOSTEN SUKUKOKOUS 11.8.

Klo 10 Visavuori
klo 11 alkaen ilmoittautuminen Päivölän kansanopistossa,
missä lounas, kokous ja juhla.

Jos kuljet bussilla, voimme noutaa lähipysäkeiltä. Etelästä parhaat yhteyden Hämeenlinnan kautta. Kysy yhteyksistä ilmoittautuessasi.

Ilmoittaudu 20.7. mennessä Pirkko Peltoselle
p. 09-8574617 tai 0500127713 tai
pirkko.peltonen@fimnet.fi tai Silkkitie 1 C 41, 01300 Vantaa

Matka takana

Viime numerossa kerroin millaisia ongelmia saattaa tulla vastaan matkalla Metsäpirttiin. Kun elämä on viskonut Atlantin toiselle puolelle ja kansalaisuuskin on vaihtunut, niin Venäjän viisumin hankkiminen on luku sinäänsä. Koska on kysely, miten se matka sitten sujui, niin olkoon menneeksi, tässä kertomus yhdestä käynnistä kotiseudulla.

Heti Vaalimaalla, Suomen tullissa odottaa ikävä yllätys. Elina on vajaa vuosi sitten muuttanut perheensä kanssa takaisin Malesiasta. Siellä Suomen lähetystössä on virkailijan kanssa teipattu irtoamassa oleva kuvasivu passiin kiinni. Tällä passilla Elina on matkustanut Malesiasta Suomeen ja ehtinyt käydä myös muutamassa muussa maassa.

Vaalimaalla virkavalta olisi kyllä päästänyt Venäjälle, mutta uhkakuvat mahdollisista ongelmista ovat niin vakuuttavia, että Elina jää tulliin astumatta jallallaan Venäjälle. Jos hyvin olisi käynyt, ei ongelmia olisi syntynytäkään. Mutta pahin vaihtoehto on, että hänet saatetaan pysäyttää paluumatkalla Venäjän tulliin ja velvoittaa hankkimaan uusi passi ja viisumi Pietarista. Aikaa toimenpide vie parhaimmillaankin ainakin kolme päivää. Kun tietää, että Pietarin kotuullistenkin hotellien hinnat ovat pilvissä, retkelle kertyisi melkoinen hinta.

Ennen oli varaventiilinä Virolahden poliisiasema, jos mukaan oli vahingossa tullut vanha, väärä tai viallinen passi. Sieltä sai puolessa tunnissa pikapassin. Nyt lähin poliisiasema, joka passin voi myöntää sijaitsee Haminassa. Pari kuukautta sitten venäläiset ovat lopettaneet tällaisten asiakirjojen hyväksymisen. Vain ehjä passi, jonka numero on ryhmäviisumissa kelpaa!

Kuusaassa

Vladimirin hoivissa, Vanhassa navetassa, kaikki viihtyvät. Iltaa istutaan yhdessä ja laulu raikuu. Joukon nuoriso viihtyy biljardipöydän äärellä. Sau-

Saaroisten tiellä Mikko, Anna ja Kerttu Hämäläinen.

na on lämmitetty venäläisittäin tuliseksi. Paluumatkalla usea hankki venäläisen saunamyssyn seuraavan kerran varalle.

Aamu koittaa sateentuhruisena. Raudussa sataa ihan reippaasti. Koetan lohduttaa joukkoa aikaisemmilla kokemuksillani - vaikka Raudussa sataa niin eipä Metsäpirtissä. Laatokalla on oma vaikutuksensa säähän. Mutta ei se tällä kertaa auta. Sataa myös Metsäpirtissä. Onneksi ei sentään koko päivää.

Hautausmaata on talkoovoimin kunnostamassa kaksi viikkoa sitten. On ruokottu melkoinen aukko laatoituksen takana olleeseen pöpelikköön. On löydetty rikkiäinen rautaristi, ja peitetty se takaisin mullan suojaan. Nyt pensaiden tyngistä versoo jo 30-40 senttiä korkea uusi kasvusto. Koska on märkää aluetta, ei voi käsitellä torjunta-aineella.

Sadevaatteisiin sonnustautuneet ihmiset kahlailevat märässä, lähes olkapäähän ulottuvan kasvuston seassa. Mutta suut ovat hymyssä, ollaan kotona. Laatokan tuuli on navakka. Aallonmurtajalta keveimmät ovat lähteä sen mukaan.

Meille pirttiläisille ja sieltä juuriaan tunnistaneille Saaroisten aallonmurtaja on paikka, jota on joka käynnillä terveh-

dittävä. Se on sitä meiltä jäänyttä pysyvää jatkumoa.

Vaskelan koskella

Mauri odottaa matkalta kauan haaveilemansa kalastusretken toteutumista, perhostelua Vaskelan koskessa, missä hänen isänsä on sodan aikana ollut samoissa puuhissa. Maurin toive toteutuu. Tuulee tuimasti, aivan liikaa. Viehe tarttuu koskeen. Saan valita uuden. Valitsin keltaisen. Muutama heitto ja sekin katoaa. Ei napaa lohi eikä muukaan kala. Raudussa asuva Topi sanoo, että kaksi viikkoa myöhemmin saisi parempaa saalista.

Sitten tulee vieras, joka kyselee tulta tupakkaansa. Maurin poika Mikko ja minä ollaan jonkin verran hämmästyneitä uudesta ”kalastajasta”. Nainen katselee meitä ihmetellen jonkin aikaa, lähti sitten pois.

Kosken niskalle Suvannon rantaan on rakennettu komeita taloja vuosi vuodelta lisää. Kuullaan, että lomailijat voivat vuokrata niitä. Kukaan ei tiedä vuokran määrää.

Kummallista on, että aiemmin vilkkaasti toiminut koskeen lupia ja välineitä vuokrannut yritys on suljettu. Numeroidut kalastuspaikat ovat vielä paikoillaan, mutta ei ketään niitä valvomas-

sa. Kosken partaalla riittää kalastajia. Huhu kertoo, että Metsäpirtti on menettänyt oikeuden myydä kalastuslupia Vaskelan koskeen.

Matkalaisia

Maija ja Sherry kuljeksivat Saaroisten maisemassa. He ovat tyytyväisiä, että ovat päässeet Metsäpirttiin. Sherry on pahoillaan, kun suomenkieli tuottaa vaikeuksia. Pyhäjärvelle äidin juurille ei aikataulu veny. Käymättä jää tällä kertaa varsinkin, kun selviää miten kaukana Maijan isoäidin talon maisema on.

Viljon lähistöllä häärää vunukka-klaani: Jojo, Joonas ja Samuli. Vaari opastaa lapsuuden kotinsa maisemiin. Myöhemmin tehdään joukolla pajupillejä. Santtu, kaukaisempi serkku, pääsee mukaan ja pillit soivat! Yksi niistä on esillä 1.7.2007 Metsäpirtin pitäjäjuhlissa Helsingissä Karjalatalolla Viljon näyttelyssä.

Maire ja Irma kävelevät ristiin rastiin Peltosten maisemia Viisjoella. Irman lapsuuden polut aukeavat silmiin vaikka kiinnekohtana olleet rakennukset ovat poissa. Myös ensikertalaiset ovat löytäneet opastajansa. Kaikki katoavat

bussista määrätietoisesti tahoilleen.

Vaskelaan jääneet löytävät oman reitinsä. Kotimatalla heidät poimitaan Vaskelan kosken kupeelta mukaan.

Seppo kysyy, miten tällainen joukko on saatu koottua yhteen? En minä tiedä, kaikki vaan halusivat Metsäpirttiin samaan aikaan. Ja näinhän on käynyt ennenkin: sama tunnelma valtaa bussilisen ihmisä, ja yhdessä on mukavaa.

Viljo kertoo tarinoita ja bussillinen keskittyy kuuntelemaan. Aamulla käydään Äyräpään rannalla ihmettelemässä Karjalaa.

Minun vunukkani, Santtu 12 vuotta, ja neljättä kertaa Kannaksella, hukkaa edellisenä päivänä Raudusta hankitun uuden virvelin vieheet Vaskelan koskeen. Nyt on hyvää tilaa yrittää uudestaan. Ei nappaa Äyräpäässäkään vaikka vieressä toinen kalastaja kerää saalista.

Myöhemmin Käkisalmissa, linnan kupeella on uusi mahdollisuus yrittää. Santun saalis rajoittuu valitettavasti ulpukoihin ja pensaisiin. Onneksi Sauvossa on avarampaa Suomenlahtea jatkaa harjoituksia. Kuljettajana toiminut Matti sekä perhostelija Mauri ovat olleet San-

tulle suureksi avuksi kalastamisen eri vaiheissa.

Käkisalmissa Sepolla oli oma päämääränsä. Varpaat märeksi Laatokassa vain ja ainoastaan Käkisalmen rannassa. Bussilla retki ei onnistu, koska korkean bussin on vaikea kulkea ahtailla puistokäytävillä. Seppo löytää taksin ja sekin toive toteutuu.

Käkisalmissa vietetään mukava hetki Kaijan ja Raijan kanssa. Se on häiden räppäiset, pikkusen kuohuvaa. Raija on huolehtinut bussilastin Udestakungista Helsinkiin. Kiitos siitä! Kaija, hänen äitinsä on harvoja Metsäpirtissä syntyneitä, jolla on omia muistikuvia kylistä ja niiden elämästä.

Kaijan tekemä nenäliina, jota reunustaa hänen nypläämänsä herkkä pitsi, on pysyvä muisto yhteisestä retkestä.

Bussi pysähtyy aikanaan Vuosaaresa. Meitä jää yhdeksän tälle pysäkille. Kiitetään, halataan ja ollaan tyytyväisiä kotikunnallailla käyntiin. Santtu jo kyselee: miten sitten ensi vuonna?

Ilmi Pesonen

Saaroisten Kustaalassa Mauri, Mikko ja Viljo Hämäläinen. Kuvat Mauri ja Kerttu Hämäläinen.

Metsäpirtin pitäjäjuhlat Helsingissä

Viime aikoina metsäpirttiläiset ovat kihunneet vuorovuosina entisellä kotiseudullaan Metsäpirtissä (Zaporozshkojessa). Vuosi sitten vietimme juhlaa Koselan kulttuuritalossa, muistomerkkien luona uudella hautausmaalla ja entisen kirkon kohdalla olevan lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkin äärellä. Lopuksi siirryimme Vorken rantaan ihailemaan Laatokkaa.

Tälle vuodelle Metsäpirttijärjestöt toimikunta oli määritellyt juhlapaikaksi pääkaupunkiseudun ajalle 30.06.-01.07.2007. Vastuuta juhlista kantoivat Metsäpirtti Seura, Vaskelan Sukuseura ja Peltosten sukuseura.

Juhlien teemaksi määriteltiin alunperin Metsäpirtille niin omaleimainen kalevalainen kulttuuri, mikä eli voimakkaana pitäjän eri osissa, erityisesti Vaskelessa.

Juhlapuheen pitäjäksi saimme FT Senni Timosen, joka muutama vuosi sitten väitteli aiheesta näkökulmia kalevalamittaiseen kansanlyriikkaan ”Minä, tila, tunne”. Hän käsitteli puheessaan runonlaulannan merkitystä elämän arjessa.

Vaskelan ortodoksisessa kylässä näitä laulun taitajia oli kymmeniä, kuuluisin heistä Larin Paraske. Vaskelan Sukuseuran toimesta, erityisesti Mauno Vaskan sinnikkään työn tuloksena, pystytettiin vuosi sitten Hietaniemen ortodoksiselle hautausmaalle Vaskelalaisten runonlaulajien upea muistomerkki.

Vaskelan Sukuseura on julkaissut 3 mainiota kirjaa Vaskelan kylästä, joissa jokaisessa on laaja kooste runonlaulun taitajista ja heidän töistään. Parhaillaan sukuseura on valmistelemassa yhdessä Senni Timosen kanssa julkaisua, joka käsittelee pääosan Vaskelan runonlaulajien muistiinmerkityistä runoista. Tämä kansallisaarre valmistuu näillä näkymin vielä tämän vuoden puolella.

Senni Timonen korosti puheessaan myös, ettei runonlaulannan taito rajoittunut vain ortodoksisen väestön keskuuteen. Samanlaisia taitajia oli myös

Vasemmalla Maire Saarinen yllään vanha Karjalan puku. Puvun valmistaja Irma Havumäki vieressä.

luterilaisten puolella, esimerkiksi Lapanaiisten, Korholanjaaman, kirkonkylän, Joentaan ja Saaroisten kylissä. Metsäpirtin merkitys koko kalevalaisen runonlaulannan lähteenä on ainutlaatuinen. Tämä korostui useaan otteeseen Timosen puheessa.

Sama kalevalainen runonlaulanta tuli esiin useissa eri yhteyksissä. Pääjuhlissa pidettiin ekumeeninen hartaus, jonka suorittivat isä Mitro ja rovasti Pauli Tuohioja.

Isä Mitro muistutti Vaskelan runonlaulajien muistomerkistä ja sen merkityksestä. Hän pohti omia juuriaan ja totesi esipolviensa asuneen Karjalas-

sa. Karjala oli hänelle erityisen tärkeä ja läheinen.

Myös Pauli Tuohioja, juuret Koselassa, korosti osuudessaan yhteisten muistojen merkitystä elämän ymmärtämisessä ja valmistautuessamme kohtaamaan huomina.

Maire Saarisen osuudet sekä pääjuhlissa että lauantai-illan tapaamisessa koskettelivat niinikään vanhaa murretta ja sanontoja. Taitava esiintyjä toi esiin hauskoja otteita vuosisadan takaisesta elämästä tuoden etenkin vanhemman juhlayleisön mieleen kotoiset tunnelmat Metsäpirtin ajoilta.

”Metsäpirtin
merkitys
koko kalevalaisen
runonlaulannan
lähteenä on
ainutlaatuinen.”

Musiikilla oli näyttävä osuus juhlissa. ”Karjalan kultakökönen” Raita Karpo esitti karjalaisia lauluja, jotka veivät jokaisen ajatuksen entiselle kotiseudulle. Raitan juurethan ovat äidin, Amanda Tuokon, kautta Metsäpirtin Kose-
lassa.

Eero Kuopan vunutka, Anja Kuopan tytär Helena Nurmikari esitti kaksi omaa sävellystään ja sanoitustaan yhdessä Jalmari Vallen kanssa. Helena säesti myös Mauri Satolehdon laulelmat ja äitinsä Anja Kuoppa yhteislaulut.

Pääjuhlaan kuului myös urheilukult-

tuuriin liittyvä haastattelu. Vaskelan kylän jälkipolvea edustava Kaisa Nuoramo jututti Jorma Hyytiää, jonka juuret molempien vanhempien puolelta ovat Saaroisten kylässä. He molemmat olivat tunteneet toisensa eri yhteyksistä, erityisesti huippu-urheilun valmennukseen liittyvissä tapahtumissa.

Hauska yhteensattuma oli myös, kun kaikkien tuntema olympiavoittaja Marjo Matikainen-Kallström oli eturivissä tuomassa Karjalan Liiton tervehdystä juhliin. Haastattelussa muisteltiin haus-
kalla tavalla niitä tapahtumia, joita hiihtovalmentajana toimineella Jormalla oli muistissaan Marjon uran eri vaiheista.

Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä otti avauspuheessaan esille Metsäpirtin ja Inkerinmaan yhteisen historian ja viime aikaisen yhteistyön inkeriläisten järjestöjen kesken. Konkreettisena esimerkkinä yhteistyöstä oli viikkoa aikaisemmin pidetty yhteinen nuorisoleiri Pietarin, Pohjois-Inkerin ja Raudun, Sakkolan sekä Metsä-

pirtin alueilla.

Karjala-talolla vietetyn pääjuhlan yhteyteen oli rakennettu Metsäpirttiä esittelevä valokuvanäyttely. Esillä oli myös metsäpirttiläistä taidetta sekä kooste entisiä asuntoja esittelevistä tauluista.

Eri järjestöjen myyntipöydät olivat juhlakansan kiinnostuksen kohteena. Erityisesti Suomen Kirjallisuuden Seuran kustantama kalevalainen kirjallisuus otettiin innolla vastaan.

Juhlien yhteydessä jaettiin Tampereen metsäpirttikerhon jäsenille, Helka ja Rauno Korpelalle sekä Airi ja Aira Tourulle Karjalan Liiton pronssiset ansiomerkit tunnustuksena monivuotisesta toiminnasta metsäpirttikerhossa ja erityisesti Lempäälässä vuonna 2005 järjestetyistä pitäjäjuhlista.

Karjalan Liiton (Marjo Matikainen-Kallström), Suomen Kirjallisuuden seuran (Senni Timonen), Inkerikeskuksen (Irina Kapelian) ja Metsäpirttijärjestöt-

Juhlaväkeä, eturivissä vasemmalta: Senni Timonen, Pauli Tuohioja, Irina Kapelian, Pirkko Hyytiä, Marjo Matikainen-Kallström, Kalevi Hyytiä, Jorma Hyytiä ja Kaisa Nuoramo. Valokuvat Markku Nurmikari.

toimikunnan (Ossi Tuokko) edustajat esittivät omat tervehdyksensä pääjuhlan yhteydessä. Tervehdysten keskeisimpänä sanomana oli kiinteä ja läheinen yhteistyö metsäpirttiläisten seurojen kesken.

Juhlien onnistumisesta vastasivat ennen kaikkea vapaaehtoiset talkoolaiset. Airi Kososen johdolla junailtiin molempien päivien ruokailut ja kahvitukset. Kaikki sujui ammattitaidolla. Syötävää ja juotavaa riitti kaiken aikaa.

Suurkiitos emännille!

Tilojen järjestelystä niin Pakinkylän VPK:lla lauantai-iltana kuin Karjalatalon osalta sunnuntaina vastasi Ilmi Pesonen apunaan erityisesti Peltosen sukuseuran aktiivihenkilöitä.

Karjalatalo osoittautui jälleen erinomaiseksi kokoontumispaikaksi. Tiloja riitti jokaiseen tapaamiseen.

Metsäpirttijärjestöt kokoontuivat sunnuntaina Ossi Tuokon johdolla ja pohtivat sääntöjen tarkentamistarvet-

ta sekä lähitulevaisuuden toimintamuotoja.

Yrjö Koskinen vastasi juhlien juonosta ja piti tapahtuman täsmällisesti aikataulussa.

Parhaimmat kiitokset kaikille juhliin osallistuneille kuin juhlien järjestelyistä vastanneille.

Kalevi Hyytiä
Metsäpirtti Seura ry:n
puheenjohtaja

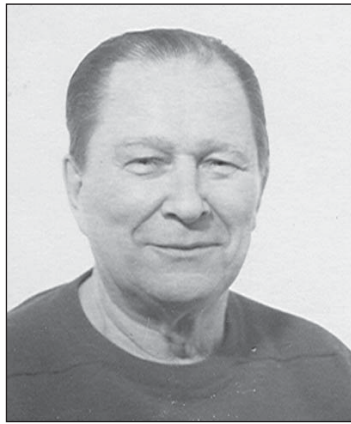

Anja Kuoppa ja Raita Karpo keskustelevat Raitan Metsäpirtti-juurista.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

85 vuotta täytti 27.6.2007 Urjalankylässä Sirkka Sironen os. Kuparinen. Hän on kotoisin Sakkolan Lapinlahden kylästä.

Ensi Helo vietti 80-vuotispäiväänsä 2.6.2007 kotona Lempäälässä lähisukuilaisten kanssa.

Syntymäpaikkansa oli Sakkolan Haitermä.

Tohtorinväitös

Lääketieteen lisensiaatti Timo Parkkila Tuusulasta on väitellyt tohtoriksi 18.5.2007 Oulun yliopistossa. Väitöksen aihe suomeksi käännettynä on: Reumaa sairastavien potilaiden tekniivelleikkaus sutterimplanttia käyttäen (Sutter metacarpophalangeal arthroplasty in rheumatoid patients).

Timo on toiminut Heinolan reumasairaalassa ja Helsingin seudun sairaaloissa erikoisalanaan ortopedia ja leikkaukset.

Timon vanhemmat ovat Eeva ja Jaakko Parkkila. Eevan vanhemmat olivat Iida ja Arvo Kiiski. Timon mummo Iida, o.s. Repo, oli Sakkolan Vilakkalasta, Eeva ja Heikki Revon tytär, Revon Muonin sisko. Suvannon Seutu -lehdessä 2/2007 on Iidan suvusta kerrottu enemmän jutussa Revon suvusta laulavaksi papiksi.

Timo Parkkila on vaativan työn ja opiskelun ohessa rakentanut perheelleen upean kodin Tuusulaan. Lukuisien ulkomaiden työ- ja opiskelumatkojen lisäksi hän on ehtinyt käydä mummon kotiseudulla Karjalassa.

Toivotamme siunausta, onnea ja menestystä Timolle ja hänen perheelleen!

Heikki-kummi perheeseen

Ylioppilaita

Kangasalan lukiossa kirjoitti keväällä 2007 ylioppilaaksi Elina Vulli. Hänen vanhempansa ovat Paula ja Jarmo Vulli, isoisä Einar Vulli Sakkolan Rökkylästä.

Lempäälän lukiosta ylioppilaaksi kirjoitti Lari Toikka. Mummonsa Hilka Ristilä, o.s. Raaska, oli syntyisin Sakkolan Petäjärveltä.

Julkaisemme jokaisessa Suvannon Seudussa tietoja perhetapahtumista. Lähetä tiedot ja valokuva toimitukseen. Kysyähän asianosaisilta luvan tietojen julkaisemiseen.

KUOLLEITA

Laina Helena Tannermäki os. Nuora syntyi 10.4.1920 Sakkolan Petäjärvellä ja kuoli 25.5.2007 Saarijärven sairaalassa.

Matti ja Loviisa Nuoran perheessä oli yhdeksän lasta: Ville, Vilhelm, Manu, Helmi, Mari, Yrjö, Siiri, Laina ja Hilka.

Lainan niin kuin muidenkin sisarus-ten nuoruuteen sisältyi vaikeita aikoja, jotka jättivät heihin pysyvät jälkensä. Lasten äiti kuoli Lainan ollessa kahdeksanvuotias, jolloin äidin paikan täytti samassa taloudessa asunut Aleksanteri-sedän Iida-puoliso. Lainalle lankesivat aikuisen velvollisuudet, jotka nuorella iällä olivat raskaat.

Lainan ollessa 19-vuotias 30.11.1939. koti oli jätettävä ja lähdettävä evakko-taipaleelle kohti Hämettä. Ensimmäinen evakkojoulu vietettiin Urjalassa Rekusen talossa. Urjalasta siirryttiin keväällä Toijalaan Peltotiuran taloon. Toijalasta siirryttiin Vesilahdelle, jossa vietettiin seuraava talvi ja kesä.

Syksyllä 1941 päästiin palaamaan takaisin kotiin Karjalaan, rakentamaan uutta kotia palaneen tilalle.

Elämä saatiin uudelleen alkuun, mutta kauan ei saatu Karjalassa olla, kun tuli 11.6.1944 uusi lähtökäsky. Raskain mielin kesän ollessa kauneimmillaan oli koti jälleen jätettävä. Lähdettiin evakokotipaalelle kohti Saarijärven Lannevettä, jolla reissulla sisarukset Laina ja Hilka löysivät puolisonsa. Laina avioitui Veikko Tannermäen kanssa

18.5.1946.

Elämäntyönsä Laina ja Veikko tekivät maanviljelijöinä Veikkolan tilalla. Lapsia perheeseen syntyi kolme.

Eläkepäiviään Laina vietti yhdessä Veikon kanssa kotitilallaan voimiansa mukaan tilan töihin osallistuen. Lastenlasten hoito toi sisältöä eläkepäiviin.

Lastenlapsia Lainalle kertyi vuosien varrella kahdeksan ja lastenlastenlapsia seitsemän.

Mahdollisuus asua kotitila piti virkeänä ja antoi tilaisuuden seurata tilan elämää. Laina oli hyvin vaatimaton taustatuki, koti ja perhe olivat kaikki kaikessa. Kiintymyksen läheisiin hän osoitti teoillaan. Mittaamaton on se huolenpito ja työmäärä, jonka hän perheen eteen teki.

Tärkeää hänelle oli työ ja että se tehtiin kunnolla. Yksi osoitus oli maitohygieniasta saatu 25 vuoden valtakunnallinen laatupalkinto, joka niissä oloissa vaati todella huolellisuutta.

Laina oli tarkka aikatauluista, jota rytmittivät karjanhoito ja maataloustyöt. Erityisen tärkeä oli iltapäivällä pidetty lepoetki.

Pyhä oli lepopäivä, jolloin pantiin pyhävaatteet päälle ja kuunneltiin Jumalanpalvelusta. Laina pyrki säilyttämään nämä tavat koko elämänsä ajan.

Päivittäisessä ruokailussa näkyi karjalaisuus, johon kuuluivat karjalanpaisti, piirakat, sienet, puurot ja luonnonmarjat.

Veikon nukkua pois myös Lainan kunto heikkeni. Viimeiset neljä vuotta hän oli Saarijärven sairaalassa ja niistä kaksi vuotta liikuntakyvyttömänä sairaalan henkilökunnan hyvässä hoidossa.

Ensimmäinen tunne kuolinviestin saavuttua oli helpotus, äidin kärsimykset olivat ohi.

Evakko oli päättänyt maallisen taipaleensa. Evakko oli päässyt kotiin.

Tulivat mieleen laulun sanat: ”Jo Karjalan kunnalla lehtipuu, jo Karjalan koi-vikot tuuhettuu, käki kukkuu siellä ja kevät on - vie sinne mun kaiho pohjaton.”

Siunaustilaisuus pidettiin Saarijärven kirkossa 8.6.2007. Siunauksen toimitti kirkkoherra Olavi Vuori.

Tyttäreni Anja Karppinen

Sakkola-Säätiön pyynnöstä kerätään tietoja suunnitteilla olevaa kirjaa varten kylistä

HAITERMAA, LUPRA ja PANNUSAARI

Kaikki tiedot, muistelut, valokuvat yms. materiaali on tervetullutta!

Laita mukaan lähettäjän yhteystiedot ja mahdollisimman tarkat tiedot kuvien henkilöistä ym.

Lisätietoja antavat yhteyshenkilöt

Eino Naskali,
Ollilantie 2,
37500 Lempäälä
puh. 03-3750 574

Anneli Kuisma,
Kuismantie 4,
37550 Lempäälä
puh. 03-3748 410

TIKANSAARI - kirjan teko etenee

Onko sinulla vielä tarjolla tietoja, tarinoita, valokuvia tms. muuta materiaalia?

Ota pikaisesti yhteyttä:
Seppo Suikkanen,
Vanha Hervannantie 169,
33880 Lempäälä

puh.050 542 8262

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl + postituskulut.

Tilaa heti omasi, tilauksia vastaanottavat:

Marjo Ristilä-Toikka p. 040 730 2622,

marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai 040 - 707 6164

aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut

Sakkola-Säätiön

tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

50 VUOTTA

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuoksenan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

Tuleeko

Suvannon Seutu

-lehtesi

oikealla osoitteella?

Ilmoita osoitteenmuutos

p. 040 730 2622

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun! Vuosikerta 20 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p. 09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Pirkko Hyytiä, sihteeri
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 050544 2854
pirkko.hyytia@metsapirtti.net

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p. 06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Ossi Tuokko, puheenjohtaja,
Alaverstaanraitti 6 F 106,
33100 Tampere p. 0407542738

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

**SUVANNON
& SEUTU
50 VUOTTA**

TILAA SINÄKIN OMASI!